

บทที่ 7

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายและ หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย

การพัฒนาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวายฉบับนี้ ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่ได้มาจากการให้ความร่วมมือของชาวบ้านถวายในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร สำหรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นฉบับนี้ ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในลักษณะของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาขึ้นใหม่ จึงเป็นหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นที่มีสาระการเรียนรู้ต่างจากสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแม่บท ให้ความสำคัญกับเอกลักษณ์ของท้องถิ่นควบคู่กับหลักการทางเศรษฐศาสตร์

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายประกอบด้วย 7 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นที่จำเป็นต่อผู้เรียน
- ขั้นที่ 2 การจัดและเรียบเรียงเนื้อหาความรู้ที่จะนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้
สำหรับนักเรียนในโรงเรียน
- ขั้นที่ 3 การตรวจสอบเนื้อหาโดยชาวบ้าน
- ขั้นที่ 4 การยกร่างหลักสูตร
- ขั้นที่ 5 การประเมินผลหลักสูตร
- ขั้นที่ 6 การปรับปรุงแก้ไข
- ขั้นที่ 7 การนำเสนอหลักสูตรต่อชุมชน

สำหรับรายละเอียดของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย มีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นที่จำเป็นต่อผู้เรียน โดยการนำเอา มโนทัศน์เศรษฐศาสตร์สากลแนวทฤษฎีที่ได้มาจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการทำงานไม้แกะสลักในท้องถิ่น (ที่ได้มาจากการศึกษาในระยะที่ 1) จำนวน 12 มโนทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย

ความชำนาญพิเศษ การมีอยู่อย่างจำกัดของทรัพยากร การตัดสินใจและแรงจูงใจ การลงทุนและผลกำไร การแข่งขันตอนการทำงาน อุปทานและอุปสงค์ อุปสงค์และอุปทาน การแข่งขันกันขาย การกระจายสินค้า การกำหนดราคา สถาบันทางการเงิน และการแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ มาพิจารณาร่วมกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิเช่น ในเรื่องวิธีการถ่ายทอดทักษะ ความชำนาญในงานแกะสลักไม้แก่คนในครอบครัวและเพื่อนบ้าน การที่ชาวบ้านเลือกทำเฉพาะงานที่ตนเองถนัดเพื่อแบ่งกันรับงานในหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อมาจัดทำเป็นมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย (หรือมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น) ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ในลักษณะของการประสมประสานความรู้ให้เกิดความพอดี (Mediating) (Thongthew, 2004) ของวิธีคิดตามหลักการเศรษฐศาสตร์สากลแนวทุนนิยมบนพื้นฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 การจัดและเรียบเรียงเนื้อหาความรู้ที่จะนำมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในโรงเรียน โดยนำเนื้อหาความรู้เศรษฐศาสตร์ที่ได้จากการประสมประสาน (mediated economics knowledge) ไว้แล้วในขั้นที่ 1 จำนวน 12 มโนทัศน์มาแบ่งเป็นสามส่วน ประกอบด้วย 1) มโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ 2) สภาพปัจจุบันและความรู้ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักในท้องถิ่น และ 3) มโนทัศน์ที่ประสมประสานให้เกิดความพอดีระหว่างวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักการทางเศรษฐศาสตร์

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบเนื้อหาโดยชาวบ้าน เพื่อให้ได้เนื้อหาความรู้ที่จะนำมาใช้สอนตรงตามเจตนารมณ์ของชาวบ้านมากที่สุด ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาทั้ง 12 มโนทัศน์ที่ได้จากการเรียบเรียงแล้วในขั้นที่ 2 แก่ชาวบ้านเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติมร่วมกัน

สำหรับแนวปฏิบัติมีดังนี้

1. นำเสนอเนื้อหาที่ได้เรียบเรียงแล้ว แยกเป็น 12 มโนทัศน์ให้ชาวบ้านได้พิจารณาว่าเนื้อหาที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นนี้ที่ละมโนทัศน์ แล้วให้ชาวบ้านพิจารณาเพิ่มเติมหรือแก้ไขเนื้อหาที่นำเสนอขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชาวบ้านมากที่สุด
2. ปรับแก้เนื้อหา โดยอาศัยการถอดเทปและการจดบันทึกข้อมูลในที่ประชุม สำหรับประเด็นที่ต้องปรับแก้ แยกตามมโนทัศน์

ขั้นที่ 4 การยกร่างหลักสูตร เพื่อใช้เป็นเอกสารต้นแบบสำหรับการวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ การยกร่างหลักสูตร ผู้วิจัยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ร่างเอกสารหลักสูตร แยกเป็นสองส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณสมบัติ อันพึงประสงค์ เนื้อหา (ที่มาของสาระและ มาตรฐานมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น) มาตรฐาน การเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2544 ในรายวิชาที่ นำมาบูรณาการเข้ากับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น หน่วยการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ย่อยในสาระเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น โครงสร้างเวลาเรียน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล และแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ครบเป็นองค์ประกอบที่สมบูรณ์ของหลักสูตร

ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ตัวอย่างการจัดทำแผน การเรียนรู้ จำนวน 4 ตัวอย่าง ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 เรื่อง “วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปะหัตถกรรมไม้แกะสลัก”

ตัวอย่างที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 เรื่อง “วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายหรือหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก”

ตัวอย่างที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์และอุปทาน/ อุปทานและอุปสงค์)”

ตัวอย่างที่ 4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5 เรื่อง “การกระจายแหล่งค้าไม้แกะสลักบ้านถวายเป็น”

สำหรับการยกร่างหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น มีรายละเอียดใน การปฏิบัติ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เอกสารหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น

1. วิสัยทัศน์ กำหนดจากการประมวลข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน ในการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักของชาวบ้านถวายเป็น ซึ่งกำลังประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการ ประกอบอาชีพทั้งจากภายในและภายนอก และ 2) ความต้องการความรู้ในการจัดการกับสภาพที่

เป็นปัญหานั้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นสามารถเชื่อมโยงกับสภาพที่เป็นจริงในท้องถิ่น เพื่อเป็นสร้างภาพอนาคตที่มีเอกลักษณ์ของบ้านถวายเป็น

2. พันธกิจ กำหนดเป็นวิธีดำเนินการของโรงเรียนที่นำไปสู่วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้

3. เป้าหมาย กำหนดเป็นความคาดหวังด้านคุณภาพที่เกิดกับผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์

4. คุณสมบัติอันพึงประสงค์ กำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาจากสภาพความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

5. เนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ กำหนดจาก

5.1. ที่มาของสาระ สาระที่เป็นองค์ความรู้ของเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาฉบับนี้ ประกอบด้วย 3 สาระ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การผลิต ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การจำหน่าย และความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ระบบตลาด

5.2. มาตรฐานมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น ได้แก่ มโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ที่นำมาประสมประสานให้เกิดความพอดีระหว่างหลักการทางเศรษฐศาสตร์กับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ 1) คำสำคัญในมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ และ 2) คำอธิบายมาตรฐานมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ ซึ่งกำหนดขึ้นเป็น 12 มาตรฐาน แยกตามที่มาของสาระ 3 สาระ

6. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น กำหนดจากสาระที่เป็นหลักการทางเศรษฐศาสตร์ทั้งสามสาระด้านเศรษฐศาสตร์การผลิต ด้านเศรษฐศาสตร์การจำหน่ายและระบบตลาด พิจารณาร่วมกับมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นที่ได้มาจากข้อ 5.2 เพื่อกำหนดเป็นคุณภาพของผลการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ซึ่งเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร

7. การบูรณาการสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ได้มาจากการบูรณาการ 2 ส่วน ได้แก่

7.1 การบูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ที่ท้องถิ่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถจัดได้เป็นสี่กลุ่มมโนทัศน์ ได้แก่ กลุ่มที่ 1) ความชำนาญพิเศษและการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ กลุ่มที่ 2) การตัดสินใจและแรงจูงใจ การลงทุนและผลกำไร และการแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ กลุ่มที่ 3) อุปทานกับอุปสงค์ และอุปสงค์กับอุปทาน การแข่งขันกันขายและการกระจายสินค้า และกลุ่มที่ 4) การมีอยู่อย่างจำกัด การกำหนดราคาสินค้า และสถาบันทางการเงิน

7.2 การบูรณาการเนื้อหาเศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นเข้ากับเนื้อหารายวิชาอื่นใน

หลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2544 เพื่อจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการนี้ได้กำหนดมาจาก 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ใน สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมและสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ และ 2) สาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ใน สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

8. หน่วยการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ย่อย ของสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย

8.1. หน่วยการเรียนรู้ กำหนดจากการบูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเข้าในกลุ่มเดียวกันเข้าด้วยกัน ผลของการบูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น สามารถจัดเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เอกภพของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการผลิตงานศิลปหัตถกรรมบ้านถวาย ได้มาจากการบูรณาการกับมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์มโนทัศน์ที่ 1 ความชำนาญพิเศษ และมโนทัศน์ที่ 5 การแข่งขันกันทำตามความชำนาญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความเอื้ออาทรของผู้ขายและกำไรที่ได้รับ ได้มาจากการบูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์มโนทัศน์ที่ 3 การตัดสินใจและแรงจูงใจ มโนทัศน์ที่ 4 การลงทุนและผลกำไร และมโนทัศน์ที่ 12 การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การร่วมใจร่วมแรงสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนได้มาจากการบูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ มโนทัศน์ที่ 6, 7 : ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์) มโนทัศน์ที่ 8 : การแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งกันขาย) และมโนทัศน์ที่ 9 การกระจายสินค้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การผลิตไม้แกะสลักบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้มาจากการบูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ มโนทัศน์ที่ 2 การมีอยู่อย่างจำกัด มโนทัศน์ที่ 10 : การกำหนดราคา และมโนทัศน์ที่ 11 สถาบันทางการเงิน

8.2. หน่วยการเรียนรู้ย่อย กำหนดเนื้อหาเศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นในหน่วยการเรียนรู้ย่อยมาจากการบูรณาการกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้อื่นที่กำหนดมาแล้วในหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้แก่ สาระกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และสาระ

กลุ่มวิทยาศาสตร์ และผลจากการบูรณาการสาระการเรียนรู้คือหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาสามารถแยกออกเป็น 15 หน่วยการเรียนรู้ย่อย ได้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 ความหมายของ"ความชำนาญพิเศษ" และ "การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ" (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก สาระที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายและหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก สาระที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 4 ภูมิปัญญาการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพในงานไม้แกะสลัก สาระที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5 ความหมายของ"การตัดสินใจและแรงจูงใจ" และ "การลงทุนและผลกำไร" (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 6 ความหมายของ "การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ" (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 7 วัฒนธรรมการค้าขายแบบเอื้ออาทร สาระที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 8 ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์) (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 9 ความหมายการแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันขาย) และการกระจายสินค้า (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 10 คุณธรรมความรับผิดชอบต่อคุณภาพของงาน สาระที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 11 การสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน สารที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 12 แหล่งกระจายสินค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย สารที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่ภูมิศาสตร์ (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 13 ความหมายของ"การมีอยู่อย่างจำกัด" "การกำหนดราคา" และ "สถาบันทางการเงิน" (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 14 แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำงานไม้แกะสลักแทนไม้สัก สารที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่ภูมิศาสตร์ (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4)

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 15 ธรรมชาติ คุณค่า ของไม้สักและความสมดุลของระบบนิเวศน์ สารที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อยได้แก่ชีวิตและสิ่งแวดล้อม (อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4)

9. โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย ใช้สำหรับสอนนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ในลักษณะที่ใช้เป็น 'หลักสูตรเสริม' ให้กับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว โดยอาศัยเวลาใน 'สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม' ตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เวลาที่ใช้คือ 32 ชั่วโมงจาก 130 ชั่วโมงใน 1 ปีการศึกษา หรือ 16 ชั่วโมงในหนึ่งภาคเรียน หรือ 1 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์

10. การจัดการกระบวนการเรียนรู้

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ได้มาจาก 3 แนวคิดหลัก ดังนี้

10.1. การจัดการการเรียนรู้โดยยึดแนวปรัชญาการศึกษาท้องถิ่น (Rural Philosophy for Education) เพื่อให้ผู้เรียนยังคงคำนึงถึงเอกลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีมาแต่เดิมควบคู่ไปกับการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โลกาภิวัตน์ มีความตระหนักในคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.2. การจัดการการเรียนรู้โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เพื่อให้ผู้เรียนนำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียนในห้องเรียนมาใช้กับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพในชุมชน เน้นการบูรณาการความรู้เศรษฐศาสตร์ วัฒนธรรม และจริยธรรมลงสู่การปฏิบัติจริงในชุมชน

10.3. การจัดการเรียนรู้โดยเน้นการร่วมมือกับชุมชนในการสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์กันทางการเรียนการสอน และเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ เน้นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านผู้เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักทั้งด้านธุรกิจการค้า และด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียน

11. กระบวนการวัดและการประเมินผล

วิธีการการวัดและประเมินผล

11.1. ด้านความรู้ความเข้าใจ ใช้วิธีการทดสอบเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความก้าวหน้าเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้โดยใช้แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบ แบบเติมคำสั้น บรรยายความ แบบถูกผิด แบบจับคู่

11.2. ด้านทักษะ ใช้การสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรม อารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในระหว่างทำงาน การร่วมมือในการทำงาน และการทำกิจกรรม

11.3. ด้านเจตคติ ใช้การสัมภาษณ์เพื่อการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาความคิดและมุมมองของผู้เรียนไม่อาจพบเห็นได้อย่างชัดเจน

12. แหล่งการเรียนรู้

12.1 ร้านค้าสินค้าไม้แกะสลักภายในหมู่บ้านถวายเป็นและร้านค้าที่บริเวณตลาดสองฝั่งคลอง

12.2 ผู้ประกอบอาชีพไม้แกะสลัก ได้แก่ ช่างแกะสลักไม้ ช่างตกแต่งไม้ นักธุรกิจงานไม้แกะสลัก วิทยากรท้องถิ่น และผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นชาวบ้านถวายเป็น

12.3 หนังสืออ่านเพิ่มเติม

ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตรของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น

เอกสารประกอบหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น ประกอบด้วย ตัวอย่างการจัดทำแผนการเรียนรู้ (รายละเอียดจะนำเสนอในส่วนที่เป็นเอกสารประกอบหลักสูตร)

ตัวอย่างที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 เรื่อง “วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก”

ตัวอย่างที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 เรื่อง
“วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายหรือหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก”

ตัวอย่างที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 เรื่อง
“ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์และอุปทาน/ อุปทานและอุปสงค์)”

ตัวอย่างที่ 4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5 เรื่อง
“การกระจายแหล่งค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย”

(รายละเอียดจะนำเสนอในส่วนที่เป็นเอกสารประกอบหลักสูตร)

ขั้นที่ 5 การประเมินผลหลักสูตร ผู้วิจัยมีแนวปฏิบัติดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย โดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ชุด ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการสอน และด้านเศรษฐศาสตร์

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร คือ

- 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับดุขฎิบัณฑิตในสาขาวิชาหลักสูตร และ/หรือ
- 2) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานด้านหลักสูตร ด้านหลักสูตรท้องถิ่น หรือด้านหลักสูตรประถมศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการระดับประเทศ

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน คือ

- 1) เป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางการสอนในระดับประถมศึกษา หรือเป็นศึกษานิเทศก์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับกระทรวงศึกษาธิการ
- 2) มีประสบการณ์การทำงาน ไม่ต่ำกว่า 15 ปี

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ คือ

- 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับดุขฎิบัณฑิตด้านเศรษฐศาสตร์
- 2) เป็นผู้ทีสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 15 ปี
- 3) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านชุมชนหรือทำงานวิจัยชุมชนไม่ต่ำกว่า 15 ปี

ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 1 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้องและความครอบคลุมตามหลักการพัฒนาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายและความเหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติ และ

ผู้เชี่ยวชาญชุดที่ 2 เพื่อการวิพากษ์หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของหลักสูตร โดยมีการจัดประชุมให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามด้านมาวิพากษ์หลักสูตรร่วมกัน

ขั้นที่ 6 การปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขหลักสูตรตามข้อเสนอแนะที่รับในขั้นที่ 5 เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีเนื้อหาตรงตามหลักการทางด้านวิชาการ โดยพิจารณาแก้ไขตามผลของการตรวจสอบหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายที่ได้รับมา

ขั้นที่ 7 การนำเสนอหลักสูตรต่อชุมชน

ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอหลักสูตรต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านต้นแก้ว ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาประจำท้องถิ่นบ้านถวาย เพื่อการยอมรับเอาหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลการปฏิบัติจริงในโรงเรียนต่อไป โดยผู้วิจัยได้นำเสนอหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ฉบับที่ตรวจแก้ไขแล้วเพื่อทำประชาคมติในกลุ่มคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านต้นแก้ว

สำหรับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านต้นแก้ว ได้รับการแต่งตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการ รวมทั้งหมด 15 คน ที่คัดเลือกมาจาก ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ สำหรับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านต้นแก้วประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยต่างๆดังนี้

1. ผู้แทนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง กำนันตำบลขุนคอง (2 คน)
2. ผู้แทนครู (2 คน)
3. ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน (2 คน)
4. ผู้แทนองค์กรชุมชน (2 คน)
5. ผู้แทนศิษย์เก่า (2 คน)
6. ผู้ทรงคุณวุฒิ (4 คน)
7. ผู้อำนวยการโรงเรียน (รายชื่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านต้นแก้วอยู่ในภาคผนวก ข)

ผลของการประชุมทำประชาคมดีคือคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้าน
ต้นแก้วทั้ง 15 คน เห็นด้วยที่จะให้มีการรับหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาบ้านถวาย
เข้าไปใช้ในโรงเรียน ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ 15 เสียง

หลักสูตร

เศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย
สำหรับนักเรียนประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ป.4- ป.5) :
กรณีศึกษาบ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่

จัดทำโดย

นางอมรรัตน์ วัฒนาร

นิสิตดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

การจัดทำ "หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่" ที่ใช้ชุมชนเป็นสถานที่ให้ความรู้และประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน (Community as Curriculum) ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง " การวิจัยแบบร่วมมือที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร : กรณีศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่" (COMMUNITY-BASED COLLABORATIVE RESEARCH IN THE PROCESS OF CURRICULUM DEVELOPMENT IN ECONOMICS AT THE ELEMENTARY EDUCATION : BANN THAWAI CASE, CHIANGMAI PROVINCE) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้นให้กับเยาวชนที่บ้านถวายและที่หมู่บ้านใกล้เคียงบ้านถวาย ในเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่ดังกล่าวชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพงานไม้แกะสลัก ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นสอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นของชาวบ้านในชุมชน สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนจากโรงเรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับการดำรงชีวิต ตามที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ในการจัดทำหลักสูตรครั้งนี้ผู้จัดทำได้รับการสนับสนุนเงินทุนวิจัยในโครงการนิสิตดุษฎีบัณฑิตโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คป.ก.) จากสำนักงานเงินทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว) และอยู่ภายใต้การดูแลของรองศาสตราจารย์ ดร. สำลี ทองธิว สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ Professor Marianne N Bloch แห่งภาควิชาหลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction) คณะครุศาสตร์ (School of Education) มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (The University of Wisconsin) ประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้ประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักทั้งที่หมู่บ้านถวาย ที่ให้ความสนใจร่วมให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ฉบับนี้ ผู้จัดทำหลักสูตรขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความสนับสนุนมาอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางอมรรัตน์ วัฒนาร

นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดทำ

บทนำ

หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่ใช้เป็นหลักสูตรเสริมในสถานศึกษาท้องถิ่น สำหรับสอนนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่หมู่บ้านถวาย ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักเกี่ยวกับการทำงานไม้แกะสลักทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้ค้า

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ฉบับนี้จึงมุ่งเน้นการสอนความรู้เศรษฐศาสตร์ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพหัตถกรรมไม้แกะสลักให้แก่เยาวชนในท้องถิ่น ให้สามารถรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพไม้แกะสลักของชาวบ้านในท้องถิ่น โดยมีการนำเอาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการประกอบอาชีพหัตถกรรมไม้แกะสลักของท้องถิ่น มาใช้เป็นฐานในการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการข้อมูลที่ได้จากสภาพท้องถิ่นเข้ากับสาระเศรษฐศาสตร์ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่น แล้วนำไปใช้สอนให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในระดับช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) สาระความรู้ดังกล่าวนี้ใช้ในการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประกอบอาชีพในปัจจุบันได้อย่างรู้เท่าทันและมีความสุข

หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่นี้เป็นหลักสูตรบูรณาการที่เน้นผู้เรียนและท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอน และ เน้นการจัดการเรียนการสอนที่สร้างความหมายให้กับผู้เรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

มโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ที่จำเป็นกับการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลัก ในการเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังศึกษากับประสบการณ์ที่มีอยู่รอบตัวจนเป็นพลวัตของกันและกัน ที่จะสร้างความหมายที่เป็นจริงกับสิ่งที่กำลังเป็นอยู่ การกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ยังคงคำนึงถึงเอกลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจะสามารถประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักตามพื้นฐานของภูมิปัญญาดั้งเดิม โดยเชื่อมโยงกับความรู้เกี่ยวกับมโนทัศน์ด้านเศรษฐศาสตร์ที่นำกำหนดทิศทางการประกอบอาชีพนำไปสู่ความยั่งยืนของอาชีพต่อไป

ความสำคัญ

“หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่” ฉบับนี้เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้นเฉพาะสำหรับใช้สอนนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในท้องถิ่นบ้านถวาย ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำงานไม้แกะสลัก

เนื่องจากหลักสูตรฉบับนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการใช้ชุมชนเป็นสถานที่ให้ความรู้และประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน (Community as Curriculum) หลักสูตรฉบับนี้จึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนต่างไปจากหลักสูตรอื่นดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนมองวิถีชีวิตของคนในชุมชนตามลักษณะวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แท้จริงว่าเป็นวิถีชีวิตที่มีคุณภาพ ตามแนวปรัชญาการศึกษาท้องถิ่น (Rural Philosophy of Education) ที่เชื่อว่าเป็นความรับผิดชอบของทุกคนที่จะต้องช่วยกันรักษาความสมดุลของธรรมชาติที่อยู่รอบๆตัว และใช้ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ (Bery, 1978,1981, 1986, 1989,1990 อ้างถึงใน สำลี ทองธิว, 2545) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างศักยภาพของคนในชนบทให้เข้ามีส่วนร่วมในการกำหนดการดำเนินชีวิตและทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อคงสภาพความผูกพันระหว่างสภาพธรรมชาติกับมนุษย์ และระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกันอย่างสมดุล (Berry 1986 อ้างถึงใน สำลี ทองธิว ,2545)

2. เป็นหลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) ที่ผู้จัดทำรวบรวมเอาประสบการณ์การเรียนรู้ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เป็นสาระหลักในการศึกษา โดยมีการบูรณาการเนื้อหาและประสบการณ์เข้าด้วยกัน นอกจากนี้เนื้อหาบางส่วนสามารถนำมาบูรณาการให้เข้ากับสาระที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรแม่บท ได้แก่ สาระการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ โดยเน้นที่ผู้เรียนและบริบทสังคมของผู้เรียนในหมู่บ้านถวาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการดำรงชีวิตและพัฒนาการของผู้เรียน

3. เป็นหลักสูตรที่เน้นการสอน ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำเอาวิถีชีวิต และแนวคิดของคนในท้องถิ่นมาใช้เป็นฐานประสบการณ์ของผู้เรียน ค้นพบและสรุปความรู้ด้วยตัวเอง จากบริบทสังคมของผู้เรียนเอง นำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่หรือขยายความรู้เดิมได้

หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายนี้อาจจัดทำเป็น 'หลักสูตรท้องถิ่น' ใช้สอนเสริมในหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำขึ้นเพื่อใช้สอนเยาวชนในหมู่บ้านถวาย ซึ่งเป็นแหล่ง

ประกอบอาชีพงานไม้แกะสลัก ตั้งอยู่ที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนสามารถนำไปใช้ร่วมกับหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับใช้สอนนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ในลักษณะที่ใช้เป็น 'หลักสูตรเสริม' ให้กับหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนใช้อยู่ โดยอาศัยเวลาใน 'สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม' ตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา เวลาที่ใช้คือ 32 ชั่วโมงจาก 130 ชั่วโมงใน 1 ปีการศึกษา หรือ 16 ชั่วโมงในหนึ่งภาคเรียน หรือ 1 ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์

**หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4- ป.5) : กรณีศึกษาบ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่**

เกริ่นนำ

หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวายฉบับนี้เป็น"หลักสูตรเสริม" จากหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดขึ้นตามความหมายของหลักสูตรในพระราชบัญญัติการศึกษา ฉบับที่ 2 (2545) ในการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงวิถีชีวิตในท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาให้กับชุมชน นำมาสู่การพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่นบ้านถวายซึ่งมีชาวบ้านประกอบอาชีพทำงานไม้แกะสลักเป็นอาชีพหลัก ให้มีความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่น ในลักษณะของการเชื่อมโยงความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในโรงเรียนให้เข้ากับบริบททางสังคมในท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย มีฐานมาจาก มโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ทั้ง 12 มโนทัศน์ ซึ่งได้แก่ ความชำนาญพิเศษ การมีอยู่อย่างจำกัดของทรัพยากร การตัดสินใจและแรงจูงใจ การลงทุนและผลกำไร การแข่งขันตอนการทำงาน อุปทานและอุปสงค์ อุปสงค์และอุปทาน การแข่งขันกันขาย การกระจายสินค้า การกำหนดราคา สถาบันทางการเงิน และการแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ ซึ่งได้จากการเข้าไปศึกษาสภาพปัจจุบันของการประกอบอาชีพไม้แกะสลักของชาวบ้านถวายทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้ขายในช่วงกันยายน 2545 – เมษายน 2546 ที่ผ่านมา การนำเอามโนทัศน์ทั้ง 12 มโนทัศน์ที่กล่าวถึงข้างต้นมาเป็นแกนในการสอนเศรษฐศาสตร์บนพื้นฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่ถวาย การศึกษาเศรษฐศาสตร์จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชนบ้านถวาย ให้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ในขณะที่เดียวกันสามารถรักษาเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเอาไว้

หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวาย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่
ส่วนที่ 1 เอกสารหลักสูตร
ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบหลักสูตร

ส่วนที่ 1 : เอกสารหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น
เอกสารหลักสูตร ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น
2. พันธกิจของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น
3. เป้าหมายของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. เนื้อหาและสาระการเรียนรู้
6. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐานตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับ
ประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น
7. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษา
พุทธศักราช 2544 ที่นำมาบูรณาการเข้ากับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร
เศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายเป็น
8. หน่วยการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ย่อยในสาระเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษา
ที่บ้านถวายเป็น
9. สาระการเรียนรู้และการจัดหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษา
ที่บ้านถวายเป็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เอกลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการผลิตงาน
ศิลปหัตถกรรมบ้านถวายเป็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความเอื้ออาทรของผู้ขายและกำไรที่ได้รับ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การร่วมมือร่วมแรงสร้างความสำเร็จให้ชุมชน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การผลิตไม้แกะสลักบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน
10. โครงสร้างเวลาเรียน
11. การจัดกระบวนการเรียนรู้
12. กระบวนการวัดและประเมินผล
13. แหล่งการเรียนรู้ .

ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์ของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย

ผู้เรียนที่อาศัยอยู่ในบ้านถวายที่ผ่านหลักสูตรนี้จะมีทัศนคติที่ดีต่อสภาพวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความเข้าใจกับความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ที่สร้างความหมายให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับความพอดีระหว่างมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ที่จำเป็นเกี่ยวกับการจัดการด้านเศรษฐศาสตร์ ทุนนิยมกับพื้นฐานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นแล้วนำความรู้ความเข้าใจที่ได้มาประยุกต์ใช้เพื่อการตัดสินใจในชีวิตจริงได้

2. พันธกิจของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวาย

1. จัดให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในทัศนคติทางเศรษฐศาสตร์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักในท้องถิ่นบนพื้นฐานมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์โลกาภิวัตน์กับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความตระหนักที่จะใช้ความรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นในประสบการณ์ตรงของธุรกิจงานไม้แกะสลักและอาชีพอื่นๆในท้องถิ่น

3. อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนและชุมชนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ด้านเศรษฐศาสตร์

3. เป้าหมายของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวาย

1. ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในทัศนคติทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ปรับนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้เศรษฐศาสตร์โลกาภิวัตน์มาใช้ในวัฒนธรรมงานไม้แกะสลัก

3. ผู้เรียนสามารถทำหน้าที่ประสานกับชุมชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ด้านเศรษฐศาสตร์

4. ผู้เรียนมีความซาบซึ้งภาคภูมิใจกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่พบในงานไม้แกะสลัก

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ประถมศึกษาที่บ้านถวาย

1. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักในท้องถิ่น
2. ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรักษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานไม้แกะสลักในท้องถิ่น
3. ผู้เรียนมีความรักและความภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกคนหนึ่งของหมู่บ้านหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย

5. เนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้

1. ที่มาของสาระ สาระที่เป็นองค์ความรู้ของเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาฉบับนี้ ประกอบด้วย 3 สาระ

สาระที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การผลิต ในเรื่องของการมีอยู่อย่างจำกัด ความชำนาญพิเศษ การตัดสินใจและแรงจูงใจ การลงทุนผลกำไรและการแบ่งขั้นตอนการทำงานตามความชำนาญ

สาระที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การจำหน่ายที่ว่าด้วยความเข้าใจในเรื่องอุปสงค์และอุปทาน การแข่งขันกันขาย และการกระจายสินค้า

สาระที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ระบบตลาดที่ว่าด้วยความเข้าใจในเรื่องของ การกำหนดราคา สถาบันทางเศรษฐกิจ และการแลกเปลี่ยนโดยความเต็มใจ

2. มโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น

ตารางที่ 2 แสดงมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นและคำอธิบายมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น
บ้านถวาย

สาระที่ (เศรษฐศาสตร์)	ฐานที่	คำสำคัญในมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์	คำอธิบายมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นบ้านถวาย
1. การผลิต	1	ความชำนาญพิเศษ	เมื่อ 'ท้องถิ่น' สามารถผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์ของงานแตกต่างกว่างานของคนอื่นหรือแหล่งผลิตอื่น จะทำให้สินค้านั้นเป็นที่ต้องการของตลาดและมีราคาสูงขึ้น การผลิตที่เน้นที่ผลกำไรอย่างเดียวอาจทำเอกลักษณ์หายไป ดังนั้นการผลิตงานแต่ละครั้งให้คำนึงถึงเอกลักษณ์ควบคู่กับผลกำไรที่จะได้รับ เพื่อรักษาเอกลักษณ์ของงานไม่ให้สูญหายไป
	2	การมีอยู่อย่างจำกัด	'ไม้สัก' และ 'หุ่นไม้' ที่เป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตงานไม้แกะสลักปัจจุบันหายากมากขึ้นทุกที ทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้ามีราคาสูงขึ้นจำเป็นต้องเลือกหรือหาวัตถุดิบอื่น หรือหาแหล่งวัตถุดิบอื่นที่หาได้ง่ายและมีราคาถูกกว่าในท้องถิ่นมาใช้แทน หรือใช้ไม้(สัก)ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเมื่อทำการผลิตแต่ละครั้งเพื่อลดต้นทุนการผลิตลง
	3	การตัดสินใจและแรงจูงใจ	การตัดสินใจที่จะเลือกผลิตสินค้า ผู้ผลิตจะเลือกผลิตสินค้าที่เคยทำกำไรได้สูงสุดก่อน เพื่อเป็นแรงจูงใจในการผลิต การคำนึงถึงผลระยะยาวที่อาจจะเกิดกับผู้ผลิต เช่นผลกระทบที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ฯลฯ น่าจะเป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจผลิตเช่นกัน
	4	การลงทุนและผลกำไร	การลงทุนผลิตสินค้า ถ้ามีแนวโน้มว่าจะทำกำไรได้ จะจูงใจให้ผู้ผลิตลงทุนผลิตสินค้า แต่ก็มีผลจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงผลอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาเมื่อต้องลงทุนผลิต เช่น ในเรื่องของเอกลักษณ์ของงานที่ผลิต คุณค่าของงานที่ผลิต ผลกระทบที่อาจเกิดกับสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งนับเป็นผลกำไรระยะยาว

สาระที่ (เศรษฐศาสตร์)	มาตรฐานที่	คำสำคัญในโมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์	คำอธิบายโมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นบ้านถวาย
	5	การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ	แรงงานที่มีฝีมือเป็นปัจจัยหลักในการผลิตสินค้าทดแทน การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญจะช่วยให้คนได้ทำงานตามความถนัดของแต่ละคนในงานชิ้นเดียวกันได้ และช่วยให้งานเสร็จได้อย่างรวดเร็วและสะท้อนให้เห็นความชำนาญที่หลากหลายของชาวบ้านได้
2. การจำหน่าย	6	อุปทานและอุปสงค์	เมื่อจำนวนสินค้ามีมากแต่คนที่ต้องการซื้อสินค้านั้นน้อย ราคาสินค้าจะถูกลง ดังนั้นต้องไม่ให้สินค้าที่ซื้ากันออกมาสู่ตลาดคราวละมากๆ จนล้นตลาด จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันในชุมชน
	7	อุปสงค์และอุปทาน	เมื่อความต้องการของผู้ซื้อสินค้ามีมากกว่าสินค้าที่วางขายในตลาด ราคาสินค้าจะสูงขึ้น การร่วมมือกันกันควบคุมสินค้าที่มีลักษณะอย่างเดียวกันไม่ให้ออกมาสู่ตลาดพร้อมๆ กัน หรือออกมาวางขายพร้อมกันในตลาดจะช่วยให้ผู้ขายได้ประโยชน์
	8	การแข่งขันกันขาย	การแข่งขันกันขายสินค้าในกลุ่มผู้ขายสินค้าที่มีลักษณะสินค้าคล้ายกันทำให้สินค้ามีราคาลดต่ำลง ส่งผลให้ผู้ผลิตสามารถทำกำไรจากการขายสินค้านั้นได้น้อยลง การแบ่งส่วนกันผลิตหรือกระจายสินค้าไปสู่ตลาดภายนอกจะลดการแข่งขันได้
	9	การกระจายสินค้า	การกระจายสินค้าไปยังแหล่งขายที่มีกลุ่มผู้ซื้อที่มีความต้องการสินค้าที่ต่างกัน และจะช่วยหลีกเลี่ยงปัญหาการแย่งตลาดกันขายสินค้าในกลุ่มผู้ผลิตได้ ซึ่งจำเป็นต้องร่วมมือกันในการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับตลาดเพื่อผลิตสินค้าที่ตนเองถนัดให้สนองความต้องการของตลาดแต่ละแห่งได้

สาระที่ (เศรษฐศาสตร์)	มาตรฐานที่	คำสำคัญในโม ทัศน์เศรษฐศาสตร์	คำอธิบายมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นบ้านถวาย
	10	การกำหนดราคา	การกำหนดราคาขายของสินค้าจำเป็นต้องคำนึงถึงส่วนประกอบต้นทุนพื้นฐานทั้งที่เป็นต้นทุนที่มองเห็นและต้นทุนที่มองไม่เห็นเพื่อให้การลงทุนผลิตสินค้านั้นเกิดผลกำไรตอบแทนที่คุ้มค่า อย่างไรก็ตามการกำหนดราคาสินค้าจำเป็นต้องให้สมเหตุสมผลไม่ให้เป็นการเอาัดเอาเปรียบลูกค้า
3. ระบบ ตลาด	11	สถาบันทางการเงิน	สถาบันทางการเงินที่เป็นแหล่งจัดสรรเงินทุนเพื่อการลงทุนของผู้ผลิตระดับท้องถิ่นจะช่วยให้การดำเนินธุรกิจในท้องถิ่นบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการได้ แต่ความสามารถในการใช้หนี้สิน มีความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการใช้บริการนั้นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ให้บริการ
	12	การแลกเปลี่ยนด้วย ความสมัครใจ	เมื่อผู้ซื้อพอใจในคุณภาพและราคาสินค้าและผู้ขายพอใจกับผลกำไรที่ได้จากการขายสินค้า การติดต่อซื้อขายจะยังคงดำเนินต่อไป แต่การเพิ่มความมีมิตรจิตมิตรใจซึ่งเป็นอุปนิสัยดั้งเดิมของผู้ขายสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ซื้อได้อีกและจะช่วยให้การดำเนินธุรกิจไม่แกว่งโยกเยกต่อไป

6. มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับ
ประถมศึกษาที่บ้านถวาย

ตารางที่ 3 แสดงสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย

สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ระดับ ประถมศึกษาที่บ้านถวาย
<p>สาระที่ 1 : ความรู้ เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ การผลิต</p>	<p>มาตรฐาน ศก 1.1 (ความชำนาญพิเศษ) เข้าใจและตระหนักถึงวัฒนธรรมงานไม้แกะสลักที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน บุคคลที่เกี่ยวข้อง การถ่ายทอดภูมิปัญญา รวมถึง การดูแลเกี่ยวกับผลประโยชน์ของการสร้างชิ้นงาน ซึ่งผูกพันกับวิถีชีวิตในท้องถิ่น</p> <p>มาตรฐาน ศก 1.2 (การมีอยู่อย่างจำกัด) เข้าใจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการขาดแคลนไม้ที่เกิดจากแหล่งวัตถุดิบขึ้นราคาวัตถุดิบ และจำเป็นต้องหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ที่อยู่ใกล้กว่าเพื่อลดค่าใช้จ่ายหรือ การหาวัตถุดิบอื่นที่เป็นวัสดุพื้นบ้านที่มีราคาถูกกว่ามาใช้แทน เพื่อลดต้นทุนการผลิต</p> <p>มาตรฐาน ศก 1.3 (การตัดสินใจและแรงจูงใจ) เข้าใจและเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกของผู้ผลิตในการผลิตชิ้นงานที่ให้กำไรที่เป็นประโยชน์กับตนเองและเป็นประโยชน์ด้านสืบทอดวัฒนธรรมกับท้องถิ่น เพื่อความอยู่รอดของอาชีพไม้แกะสลัก</p> <p>มาตรฐาน ศก 1.4 (การลงทุนและผลกำไร) เข้าใจและบอกถึงแรงจูงใจและผลที่จะเกิดจากการตัดสินใจลงทุนผลิตสินค้า ทั้งผลระยะสั้นที่จะเกิดกับตนเองและผลระยะยาวที่จะเกิดสังคม ชุมชน และสังคม แวดล้อม</p>

<p>สาระการเรียนรู้</p>	<p>มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย</p>
	<p>มาตรฐาน ศถ 1.5 (การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ) เข้าใจเกี่ยวกับการผลิตแบบแบ่งงานตามความชำนาญของแต่ละคนที่มาทำงานร่วมกันและตระหนักถึงข้อดีที่เกิดกับผู้ผลิตและกับงาน รวมทั้งชุมชน อันเป็นผลมาจากการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ</p>
<p>สาระที่ 2 : ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ การจำหน่าย</p>	<p>มาตรฐาน ศถ 2.1 (อุปทานและอุปสงค์) เข้าใจและสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับจำนวนสินค้าที่จะวางขายในตลาดให้พอดีกับความต้องการของผู้ซื้อ เพื่อให้การขายสินค้านั้นสามารถสร้างกำไรให้กับผู้ผลิตได้ โดยตกลงร่วมกันในกลุ่มผู้ผลิต</p> <p>มาตรฐาน ศถ 2.2 (อุปสงค์และอุปทาน) เข้าใจและสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการคาดคะเนสินค้าที่จะผลิต และกำหนดช่วงเวลาที่จะผลิตก่อนที่จะตัดสินใจผลิต เพื่อการขายสินค้านั้นก่อให้เกิดกำไรสูงสุดได้ แต่ต้องคำนึงถึงการขายระดับต่างๆ ด้วยการร่วมมือกันของผู้ผลิต</p> <p>มาตรฐาน ศถ 2.3(การแข่งขันกันขาย) เข้าใจและตระหนักถึงผลเสียที่เกิดจากการแข่งแย้งกันขายในกลุ่มผู้ขายในตลาดท้องถิ่นที่มีต่อตนเอง ชุมชน และผลดีที่ได้จากการร่วมมือกันของกลุ่มผู้ขายในการกำหนดประเภทและจำนวนสินค้าที่จะผลิต ราคาสินค้าที่จะขาย กำหนดระดับตลาดให้กับผู้ผลิต ที่ส่งผลต่อการลดการแข่งขันกันขายและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้ผลิต</p> <p>มาตรฐาน ศถ 2.4(การกระจายสินค้า) เข้าใจและตระหนักถึงผลที่เกิดจากการกระจายสินค้าไปยังแหล่งขายระดับต่างๆทั้งในตลาดในและนอกท้องถิ่น การร่วมมือกันของผู้ผลิต ที่แยกตลาดกันเพื่อเลี่ยงปัญหาการแย่งตลาดกัน แต่การพึ่งพาอาศัยกันในกลุ่มผู้ผลิตยังคงมีจำเป็นสำหรับตลาดท้องถิ่น เช่นข้อมูลทางด้านตลาด</p>

สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานของเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย
	มาตรฐาน ศต 2.5 (การกำหนดราคา) เข้าใจผลประโยชน์และฝึกทักษะการคิดเกี่ยวกับการกำหนดราคาขายของสินค้าที่ตนได้ลงทุนผลิตอย่างครอบคลุมทั้งเป็นต้นทุนที่มองเห็นและไม่เห็นและต้องคิดอย่างไม่เอาเปรียบกับผู้ซื้อ
สาระที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ระบบตลาด	<p>มาตรฐาน ศต 3.1 (สถาบันทางการเงิน) เข้าใจและบอกเกี่ยวกับสถาบันทางการเงินของรัฐในการส่งเสริมการลงทุนผลิตสินค้ากับธุรกิจระดับท้องถิ่น เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากสถาบันดังกล่าวได้</p> <p>มาตรฐาน ศต 3.2 (การแลกเปลี่ยนด้วยความสมัครใจ) เข้าใจและมีทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่เกิดจากความพอใจในประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่ออำนวยความสะดวกความยั่งยืนของตลาด</p>

7. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 254 ที่นำมาบูรณาการเข้ากับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย

7.1 สาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม: มาตรฐาน ส 1.3 ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรม และศาสนพิธี ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม:มาตรฐาน
 ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่การเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรง
 ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์: มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ
 ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบธรรมชาติ
 ใช้แผนที่ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหาข้อมูลภูมิสารสนเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การใช้และ
 การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 สาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้แก่

สาระที่ 2 : ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม: มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ของ
 ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้
 ในการจัดการ

8. หน่วยการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ย่อยในสาระเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษา ที่บ้านถวาย

รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการจัดหน่วยการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ย่อยใน
 สาระเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายได้แสดงไว้ในตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวายที่
กำหนดจากการบูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน

หน่วย การ เรียนรู้ ที่	มโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นที่นำมา บูรณาการในแต่ละหน่วย	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
1	มโนทัศน์ที่ 1: ความชำนาญพิเศษ มโนทัศน์ที่ 5 : การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ	เอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการผลิตงานศิลปหัตถกรรม บ้านถวาย
2	มโนทัศน์ที่ 3 : การตัดสินใจและแรงจูงใจ มโนทัศน์ที่ 4 : การลงทุนและผลกำไร มโนทัศน์ที่ 12 : การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ	ความเอื้ออาทรของผู้ขายและ กำไรที่ได้รับ
3	มโนทัศน์ที่ 6, 7 : ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์) มโนทัศน์ที่ 8 : การแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งกันขาย) มโนทัศน์ที่ 9 : การกระจายสินค้า	การร่วมมือร่วมแรงสร้างความเข้ม แข็งให้ชุมชน
4	มโนทัศน์ที่ 2 : การมีอยู่อย่างจำกัด มโนทัศน์ที่ 10 : การกำหนดราคา มโนทัศน์ที่ 11 : สถาบันทางการเงิน	การผลิตไม้แกะสลักบนฐานการ พัฒนาอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 5 แสดงการจัดสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ย่อย
ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย
<p>1. เอกลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการผลิตงานศิลปหัตถกรรมบ้านถวาย</p>	<p>1 . ความหมายของ"ความชำนาญพิเศษ" และ "การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ" 2. วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก 3. วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายและหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก 4. ภูมิปัญญาการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพในงานไม้แกะสลัก</p>
<p>2. ความเชื่ออาหารของผู้ชายและกำไรที่ได้รับ</p>	<p>1. ความหมายของ"การตัดสินใจและแรงจูงใจ" และ "การลงทุนและผลกำไร" 2. ความหมายของ "การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ" 3. วัฒนธรรมการค้าขายแบบเชื่ออาหาร</p>
<p>3. การร่วมใจร่วมแรงสร้าง ความเข้มแข็งให้ชุมชน</p>	<p>1. ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า(อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์) 2.ความหมายการแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งกันขาย) และการกระจายสินค้า 3. คุณธรรมความรับผิดชอบต่อคุณภาพของงาน 4.การสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน 5. แหล่งกระจายสินค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย</p>

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย
4. การผลิตไม้แกะสลักบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน	1. ความหมายของ "การมีอยู่อย่างจำกัด" "การกำหนดราคา" และ "สถาบันทางการเงิน" 2. แหล่งผลิต "หุ่นไม้" วัสดุดิบที่นำมาใช้ทำงานไม้แกะสลักที่ลำพูนและที่ลำปาง 3. ธรรมชาติ คุณค่า ของไม้สักและความสมดุลของระบบนิเวศน์

ตารางที่ 6 แสดงหน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ย่อย และสาระการเรียนรู้รายวิชาอื่นในหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2544 ที่นำมาบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อย

หน่วยการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้ย่อย	ชื่อ สาระอื่นที่บูรณาการในหน่วยการเรียนรู้ย่อย
1. เอกลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการผลิตงานศิลปหัตถกรรมบ้านถวาย	1. ความหมายของ "ความชำนาญพิเศษ" และ "การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ" 2. วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก 3. วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายและหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก 4. ภูมิปัญญาการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพในงานไม้แกะสลัก	หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

หน่วยการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้ย่อย	ชื่อสาระอื่นที่บูรณาการ ในหน่วยการเรียนรู้ย่อย
2. ความเอื้ออาทรของผู้ขาย และกำไรที่ได้รับ	5. ความหมายของ"การตัดสินใจ และแรงจูงใจ" และ "การลงทุนและ ผลกำไร" 6. ความหมายของ "การแลกเปลี่ยน โดยความสมัครใจ" 7. วัฒนธรรมการค้าขายแบบเอื้อ อาทร	- หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
3. การร่วมใจร่วมแรงสร้าง ความเข้มแข็งให้ชุมชน	8. ความหมายความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า(อุปสงค์ กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์) 9. ความหมายการแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันขาย) และการกระจายสินค้า 10. คุณธรรมความรับผิดชอบต่อ คุณภาพของงาน 11. การสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ ประกอบอาชีพเดียวกัน 12. แหล่งกระจายสินค้าไม้แกะสลัก บ้านถวาย	- - ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ภูมิศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้ย่อย	ชื่อสาระอื่นที่บูรณาการ ในหน่วยการเรียนรู้ย่อย
4.การผลิตไม้แกะสลักบน ฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน	13. ความหมายของ"การมีอยู่อย่าง จำกัด" "การกำหนดราคา" และ "สถาบันทางการเงิน" 14. แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำงาน ไม้แกะสลักแทนไม้สัก 15. ธรรมชาติ คุณค่า ของไม้สัก และความสมดุลของระบบนิเวศน์	- ภูมิศาสตร์ ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

9. สาระการเรียนรู้และการจัดหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์
ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้

เอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการผลิตงานศิลปหัตถกรรมบ้านถวาย

2. บูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น

มโนทัศน์ที่ 1: ความชำนาญพิเศษ และมโนทัศน์ที่ 5 : การแบ่งงานกันทำตาม
ความชำนาญ

3. บูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ใน
หลักสูตรแม่บท

- 3.1. เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศต 1.1 และ ศต 1.5) ความหมายของ"ความ
ชำนาญพิเศษ"และ "การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ"
- 3.2. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ส 2.1) วัฒนธรรม
การถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก
- 3.3. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ส 2.1) วัฒนธรรม
การแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายและหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก
- 3.4. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ส 2.1) ภูมิปัญญา
การอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพในงานไม้แกะสลัก
4. ผังบูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้
รู้ในหลักสูตรแม่บท (เอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการผลิตงานศิลปหัตถกรรม
บ้านถวาย)

5. หน่วยการเรียนรู้ย่อย

5.1. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 : ความหมายของ"ความชำนาญพิเศษ" และ "การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ"

5.2. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 : วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก

5.3. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 : วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายและหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก

5.4. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 4 : ภูมิปัญญาการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพในการแกะสลักไม้

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 : ความหมายของความชำนาญพิเศษ และ การแบ่งงานกันทำตามความ ชำนาญ (เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากคำสัมภาษณ์นายสมบัติบุตรเทพ , 13 พฤศจิกายน 2545 และนางชนแก้ว 15 พฤศจิกายน 2545)

ความชำนาญพิเศษตามความหมายทั่วไปในทางเศรษฐศาสตร์เป็นตัวที่ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าไม้แกะสลักในหมู่บ้านของเรา ความชำนาญพิเศษที่พวกเรามีอยู่ได้แก่ความชำนาญในการแกะสลักไม้อย่างสวยงาม ละเอียดตามรูปแบบศิลปะเมืองเหนืออันเป็นเอกลักษณ์ที่สืบเนื่องต่อกันมา ซึ่งงานประณีตและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เมืองเหนือเช่นนี้หาได้คนอื่นทำได้ยาก จึงทำให้สินค้าไม้แกะสลักที่ชาวบ้านถวายเป็นผลได้มีราคาสูงและเป็นที่ต้องการของคนภายนอก

"ความชำนาญพิเศษ" ตามปกติแล้วจะเป็นเรื่องที่มีการผูกขาดไว้เฉพาะตัวหรือครอบครัวเท่านั้น เนื่องจากเจ้าของจะได้รับประโยชน์จากการผูกขาดนั้นและสามารถขายงานได้คนเดียว แต่วัฒนธรรมบ้านถวายเป็นความแตกต่างออกไป มีการเอื้อเฟื้อถ่ายทอดทักษะให้กับทุกคนที่สนใจ ทำให้ทุกคนเชี่ยวชาญได้เหมือนกัน จนความชำนาญพิเศษของชาวบ้านถวายลดความสำคัญลง ดังนั้นจึงต้องเรียนรู้ที่จะคงไว้ซึ่งความเอื้อเฟื้อ ในขณะที่เน้นให้ความสำคัญของ "ความชำนาญพิเศษ" ของภูมิปัญญาเดิมนั้น ชาวบ้านที่เชี่ยวชาญไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดให้ทุกคนหรือคนภายนอก แต่เลือกที่จะถ่ายทอดให้คนในหมู่บ้านที่มีความตั้งใจจริง หน่วยก้านดี เพื่อรักษาความเชี่ยวชาญไว้เป็นเอกลักษณ์ของงาน

ความชำนาญพิเศษของชาวบ้านถวายเป็นสองลักษณะกว้างๆ ได้แก่

1. ความชำนาญพิเศษในงานแกะสลักไม้ ซึ่งได้แก่งานที่แกะลงบนเนื้อไม้แสดงให้เห็นลวดลายเพื่อเพิ่มความสวยงามให้กับเนื้อไม้ งานแต่ละชิ้นต้องอาศัยทักษะความชำนาญและความสามารถพิเศษเฉพาะตัวสูง ได้แก่ งานแกะรูปตัวสิงห์ หน้าพระพุทธรูป เศียรพระ รูปกินรี ฯลฯ งานแกะสลักไม้เป็นงานที่ต้องอาศัยเทคนิคและจินตนาการมาก จำเป็นต้องอาศัยช่างที่มีใจรัก มีความคิดสร้างสรรค์และมีสมาธิ ช่างบางคนต้องหยุดแกะงานที่ทำอยู่ชั่วคราวเพราะยังคิดลวดลายไม่ออก หรือไม่อยู่ในอารมณ์ของการทำงาน ต้องหยุดไปทำงานอื่นก่อน แล้วจึงกลับมาเริ่มต้นใหม่ ซึ่งทำให้งานแต่ละชิ้นใช้เวลาไม่เท่ากัน

2. ความชำนาญพิเศษในงานตกแต่งไม้ ซึ่งได้แก่งานที่ตัดแต่งตัดแปลงไม้ให้เป็นรูปร่างต่างๆ เช่นรูปสัตว์ ตุ๊กตานางไหม้ พาน โถก ฯลฯ แล้วแต่งด้วยสี ลงสี ลงรัก ปิดทอง ทำเก่า แล้วติดกระจกทับเพื่อเลียนแบบของโบราณ งานตกแต่งไม้เป็นงานที่อาศัยขั้นตอนในการทำงานมาก แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดปลีกย่อย ต้องอาศัยผู้ที่มีทักษะความถนัดและความชำนาญในงานนั้นๆ สำหรับขั้นตอนการทำงานไม้ตกแต่งรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การซ่อมอุดรอยแตกรอยร้าวที่มีบนตัวหุ่นไม้ การอบหุ่น การเผาหุ่น การขัดเรียบหุ่น การลงสีพื้น การลงสีน้ำมัน การขัดเก่า การแต่งเส้น จนกระทั่งลงรักปิดทอง ติดกระจก ทั้งนี้รายละเอียดย่อยของการทำงานตกแต่งของแต่ละเจ้าของ อาจจะมีแตกต่างกันไป อีก และงานแต่ละขั้นตอนต้องอาศัยภูมิปัญญาและความชำนาญพิเศษในการทำแทบทั้งสิ้น

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก(เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากเรียบเรียงจากคำสัมภาษณ์นายสมบัติ บุตรเทพ , 24 พฤษภาคม 2547)

ลักษณะการถ่ายทอดความชำนาญพิเศษในงานไม้แกะสลัก

1. การถ่ายทอดความชำนาญด้านงานแกะสลักไม้ ผู้ที่สนใจเรียนงานแกะสลักไม้มักเป็นชาย ลักษณะการถ่ายทอดการแกะสลักไม้จะทำในกลุ่มผู้ใกล้ชิดในครอบครัวก่อน เช่น มีการสอนให้กับพี่น้อง ลูก หลาน ญาติ รวมถึงเพื่อนบ้าน การสอนมักเกิดในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เช่น ในกลุ่มเด็ก เด็กมักจะเข้ามานั่งเล่นอยู่ใกล้ๆ หรือช่วยงานเล็กๆน้อยๆ ก่อน และจะเกิดความสนใจ

ตามมา มักเริ่มทำงานอย่างเต็มตัวเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว สำหรับผู้ใหญ่จะไม่มีลักษณะที่เป็นสูตรตายตัว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนหาไม้ หาสีมา ลองก่อน และสังเกตการทำงานของผู้สอนไปพร้อมกัน เพื่อให้ได้ความรู้ขั้นพื้นฐานก่อน เมื่อเรียนเป็นแล้ว ผู้เรียนจะไปต่อยอดกันเอง ใครมีแววก็น่าจะไปได้ไกลกว่า บางคนทำได้ บางคนทำไม่ได้ก็เลิกกันไป

2. การถ่ายทอดความชำนาญด้านงานไม้ดกแต่ง ผู้ที่สนใจงานแต่งไม้มักเป็นหญิงตามปกติจะมีลักษณะของการเรียนงานเบื้องต้นมาจากในครอบครัวที่บ้าน โดยเริ่มหัดตั้งแต่ยังเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียน ได้เห็นแม่ พี่ ป้ารับงานมาทำที่บ้าน เห็นแล้วก็พยายามเข้าไปช่วยเหลือๆน้อย จนพอเป็น เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียน จะเข้าไปทำในโรงงานหรือร้านที่โรงงานและร้านจะช่วยฝึกให้โดยมีเจ้าของหรือผู้ที่ทำงานมาก่อนมีประสบการณ์งานที่ตนสนใจทำให้ในระยะเริ่มแรก แล้วจึงไปหาความชำนาญด้วยตนเองจากงานที่ทำต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตามบทบาทของชายและหญิงในการ ทำงานไม้แกะสลัก (เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากบันทึกภาคสนาม , 13 พฤศจิกายน 2545 และคำสัมภาษณ์, 254 i)

ในอดีตชาวบ้านถวายเป็นได้ใช้การแบ่งงานกันทำตามโดยตลอด มีการแบ่งงานแกะสลักไม้ มีการขึ้นรูปไม้โดยนายช่างที่เป็นผู้ชายทั้งนี้เนื่องจากเป็นงานที่ยาก ต้องใช้แรงในการแกะมาก ทั้งยังต้องเดินทางไปศึกษาทักษะการแกะไม้จากในเมืองซึ่งเป็นเรื่องของฝ่ายชายเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่แบ่งงานการตกแต่งเส้นสี ติดกระจกหรือประดับประดางานไม้แกะสลักให้ดูสวยงามเป็นหน้าที่ของผู้หญิงที่สามารถทำงานนี้ได้ที่บ้านระหว่างการพักจากภารกิจการงานบ้าน นับเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ใช้หลักการแบ่งงานกันทำในการผลิตงานมาตั้งแต่ก่อนที่จะรู้จักมันเทศ

ในปัจจุบันการแกะสลักไม้อย่างประณีตงดงามจนได้ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักที่งดงามคงไว้ซึ่งศิลปะแบบชาวเหนือ นั้นไม่สามารถทำได้โดยชาวบ้านคนใดคนหนึ่งโดยลำพังเนื่องจากปัจจุบันงานของเราเป็นที่ต้องการของคนจำนวนมาก จึงต้องมีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดตามความชำนาญของแต่ละคน การแบ่งงานกันทำเช่นนี้นอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้นสนองตอบความต้องการของตลาดแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านของเราได้สะท้อนให้เห็นถึงความชำนาญที่หลากหลายของเราอีกด้วย

สำหรับตัวอย่างการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญสามารถมองเห็นได้จาก ตัวอย่างงานแต่งเส้นสีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ซึ่งมีขั้นตอนที่จำเป็นในการแต่งทั้งหมด 8 ขั้นตอนดังนี้ เริ่มตั้งแต่ การอุดรอยแตกหรือโป้วตัวหุ่นไม้ การขัดหุ่นเพื่อให้ผิวเรียบ การเผาหุ่นด้วยแก๊สหรือการอบ การทาสีพื้น การลงสีน้ำมันหรือการลงรักปิดทอง การจิ้มหัวพระ (เพื่อทำเป็นหยักผม) การแต่งเส้น การติดกระจก ทักชะลอความชำนาญพิเศษที่ต้องใช้ในงานชิ้นนี้มีหลายงานได้แก่ งานลงรักปิดทอง งานจิ้มหัวพระ งานเดินเส้นใส่ลาย งานติดกระจก ซึ่งผู้ชำนาญหญิงที่มีทักษะความชำนาญแต่ละด้านจะเดินเวียนมาที่องค์พระเนื่องจากมีขนาดใหญ่ เคลื่อนย้ายยากเพื่อทำงานของตนลงในชิ้นงานจนครบทุกขั้นตอน แล้วเจ้าของงานจึงมาดูแลและตรวจสอบคุณภาพงานในขั้นสุดท้ายก่อนส่งให้กับลูกค้า

อย่างไรก็ตามความแตกต่างระหว่างมโนทัศน์ทางเศรษฐศาสตร์ทุนนิยมกับเศรษฐศาสตร์ชุมชนอยู่ที่ว่าทางด้านทุนนิยมเน้นให้มีการแบ่งงานกันทำเพื่อประสิทธิภาพของงานและป้องกันไม่ให้คนงานนำความรู้และทักษะในการผลิตงานทั้งชิ้นไปใช้เองแข่งกับเจ้าของงาน ในขณะที่การแบ่งงานกันทำของเราเน้นให้คนของเราทุกคนได้ทำงานตามความถนัดและเพิ่มพูนทักษะความชำนาญของตนเองมากขึ้น

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 4 ภูมิปัญญาอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพในการแกะสลักไม้ (เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจาก สำนี ทองธวิ, 2541)

ก่อนประมาณ พ.ศ. 2500 ในสมัยเริ่มแรกชาวบ้านถวายเป็นส่วนใหญ่นำมาทำเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเมื่อมีการนำอาชีพไม้แกะสลักเข้ามาเป็นงานหลักของหมู่บ้านถวาย การประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักเน้นที่ความสวยงามตามฝีมือของช่างผู้ผลิตในการผลิตงานแต่ละชิ้น ผู้อาวุโสที่นำอาชีพนี้เข้ามา ได้แก่ พ่อใจมา พ่อเฮือน และพ่อหนานแดง ได้ตกลงกันโดยเลือกที่จะแบ่งสายการทำไม้แกะสลัก ออกเป็นสามแนวหลักๆ ได้แก่ งานแกะบนแผ่นไม้ งานแกะบนท่อนไม้ และงานแกะบนไม้เก่าๆ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแข่งขันกันรับงาน แบบเดียวกัน นับเป็นภูมิปัญญาแบ่งกันทำงานในยุคนั้น ช่างบ้านถวายรุ่นต่อๆมาได้ดำเนินการตามแนวนั้นโดยเลือกทำงานคนละประเภทตามความถนัดของตนเองซึ่งไม่ซ้ำกัน ดังนั้นการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญจึงเกิดขึ้นในลักษณะนี้ เมื่อมีผู้ว่าจ้างให้ทำงานไม้แกะสลักในหมู่บ้านถวาย มาบอกถึงงานตามความต้องการของตนจะมีการแนะนำให้ไปหาช่างที่มีชำนาญงานแบบนั้นๆให้ แล้วจึงไปตกลงกันเองกับช่างผู้นั้นในเรื่องรูปแบบ และราคาของงาน การรับงานไม่มีลักษณะปกปิดช่างอื่นเพื่อหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง มีการตกลงกันในกลุ่ม เพื่อจะได้มาช่วยกันทำงานในหมู่บ้าน นี่เป็นภูมิปัญญาที่การอยู่ร่วมกัน แม้จะประกอบอาชีพไม้แกะสลักเหมือนกัน

6. ตารางแสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ตารางที่ 7 แสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ชื่อ หน่วย การ เรียนรู้	สาระวิชา ที่บูรณาการ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	ชั้นเรียน/เวลา (ชั่วโมง)		
			ป.4/7	ป.5/7	ป.6/7
เอก ลักษณะ ของภูมิ ปัญญา ท้องถิ่น กับการ ผลิตงาน ศิลป หัตถ กรรม	1.เศรษฐศาสตร์ ท้องถิ่น (ศก 1.1 และ ศก 1.5)	1. ความหมายของ"ความชำนาญ พิเศษ"และ"การแบ่งงานกันทำตาม ความชำนาญ"	4/3	5/3	6/3
	2. วัฒนธรรม (ส 2.1)	2. วัฒนธรรมการถ่ายทอดความ ชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก	4/1	5/1	6/1
	3. วัฒนธรรม (ส 2.1)	3. วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำตาม บทบาทของชายและหญิงในการทำงาน ไม้แกะสลัก	4/1	5/1	6/1
	4. หน้าที่พลเมือง (ส 2.1)	4. ภูมิปัญญาการอยู่ร่วมกันและการ ประกอบสัมมาอาชีพในงานไม้แกะสลัก	4/2	5/2	6/2

7. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ตารางที่ 8 แสดงมาตรฐานช่วงชั้นของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี		
	ป.4	ป.5	ป.6
1. รู้และเข้าใจความหมายของ “ความชำนาญพิเศษ” และ “การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ” ในบริบทท้องถิ่น	1. รู้และเข้าใจความหมายของ “ความชำนาญพิเศษ” และ “การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ”	1. บอกความหมายและความสำคัญของ “ความชำนาญพิเศษ” และ “การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ” ที่มีต่อชิ้นงาน	1. อธิบายถึงความสำคัญของ “ความชำนาญพิเศษ” และ “การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ” ที่มีต่องานที่ผลิตและต่อชุมชน
2. รู้และอธิบายการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปงานไม้แกะสลักในท้องถิ่น	2. รู้และเล่าเรื่องเกี่ยวกับลักษณะของการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปงานไม้แกะสลักในท้องถิ่น	2. อธิบายลักษณะของการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปงานไม้แกะสลักในท้องถิ่นที่เป็นลักษณะเฉพาะของบ้านถวาย	2. อภิปรายถึงประโยชน์ของการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปงานไม้แกะสลักที่มีต่อคนในครอบครัวและท้องถิ่น
3. เข้าใจและเปรียบเทียบความแตกต่างของชายและหญิงในบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการทำงานไม้แกะสลัก	3. รู้และบอกเกี่ยวกับงานไม้แกะสลักที่หญิงและชายทำกันอยู่ที่บ้านถวาย	3. อภิปรายและบอกเหตุผลที่ชายและหญิงมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องในการทำงานไม้แกะสลักที่ต่างกัน	3. เห็นประโยชน์ของการแบ่งแยกงานกันทำตามความถนัดในการทำงานไม้แกะสลัก

มาตรฐาน	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี		
	ป.4	ป.5	ป.6
4.รู้และเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาของการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพ	4. รู้และบอกได้เกี่ยวกับภูมิปัญญาของการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพ	4. เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาของการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพ	4. อภิปรายถึงประโยชน์ของภูมิปัญญาของการอยู่ร่วมกันและการประกอบสัมมาอาชีพ ส่งผลต่อสังคม
5. ความแตกต่างของมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ทุนนิยมและเศรษฐศาสตร์ชุมชน	-	-	5. ความแตกต่างของมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์ทุนนิยมและเศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้

ความเอื้ออาทรของผู้ขายและกำไรที่ได้รับ

2. บูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์

มโนทัศน์ที่ 3 : การตัดสินใจและแรงจูงใจ มโนทัศน์ที่ 4 : การลงทุนและผลกำไร และมโนทัศน์ที่ 12 : การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ

3. บูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรแม่บท

1. เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศต 1.3 ศต 1.4) : ความหมายของ “การตัดสินใจและแรงจูงใจ “การลงทุนและผลกำไร “
2. เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศต 3.2) : ความหมายของ “การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ”
3. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (ส 2.1) : วัฒนธรรมการค้าขายแบบเอื้ออาทร

4. ผังบูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรแม่บท (ความเอื้ออาทรของผู้ขายและกำไรที่ได้รับ)

5. หน่วยการเรียนรู้ย่อย

5.1. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 : ความหมายของ “ การตัดสินใจและแรงจูงใจ “ และ “การลงทุนและผลกำไร “

5.2. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 : ความหมายของ “การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ “

5.3. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 : วัฒนธรรมการขายแบบเอื้ออาทร

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 : ความหมายของ “ การตัดสินใจและแรงจูงใจ “ และ “การลงทุนและผลกำไร “ (เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากบันทึกภาคสนามระหว่าง พฤศจิกายน 2545 ถึง เมษายน 2546)

การตัดสินใจในการผลิตงานไม้แกะสลักของเราขึ้นอยู่กับปริมาณการสั่งซื้อสินค้า รายได้ และกำไรของผู้ผลิตที่เคยมีมา สิ่งเหล่านี้กลายมาเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้เราตัดสินใจผลิตสินค้าครั้งต่อๆมา และส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนผลิตสินค้าชิ้นอื่นๆอีก

ผลกำไรคือผลต่างระหว่างราคาขายกับราคาต้นทุน จำนวนเงินที่ขายได้จะต้องมากกว่าจำนวนเงินที่ลงทุนไปจึงจะเรียกว่ามีกำไร รายได้ที่ได้มาจากการขายสินค้าไม้แกะสลักเป็นสิ่งที่ได้มาจากการยินยอมพร้อมใจของผู้ซื้อเพื่อแลกกับสินค้า รายได้จำนวนมากจากการขายสินค้า จะมีผลต่อการตัดสินใจในการผลิตและการลงทุนในการผลิตสินค้าครั้งต่อไป รูปแบบสินค้าที่บ้านถวายเป็นลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปรูปแบบเดิมมีให้เห็นในตลาดปัจจุบัน แต่เดิมงานแกะสลักลงบนไม้ท่อนจะแกะเป็นรูปตัวช้าง พระพุทธรูป ตัวกินรี หรือบนไม้แผ่นเป็นลวดลายรามเกียรติ์ ลายครุฑ ตุ๊กตานักดนตรี ฯลฯ ส่วนงานตกแต่งด้วยการทำสี เลียนแบบของเก่า ที่เรียกกันว่า “แอนติค” มาในปัจจุบันมักพบสินค้าไม้รูปแบบอื่นเข้ามาแทรกปะปนอยู่ เป็นจำนวนมาก อาทิเช่น งานแตงสีบนตัวนก ตัวผีเสื้อ กล่อง กระปุก งานโซว์เสี้ยนไม้ เปลือกไม้ ทำเป็นกรอบรูป งานชุดแผ่นป้ายไม้แขวนผนัง งานตกแต่งบานหน้าต่างเก่า งานวาดลงบนแผ่นไม้โดยใช้สีอะครีลิก งานโคมไม้ไฟ ฯลฯ รูปแบบงานลักษณะใหม่นี้มีผลต้ออกให้เห็นในตลาดท้องถิ่นมีมากขึ้นในระยะหลัง สินค้ารูปแบบใหม่มักเป็นสินค้าประเภทที่ได้รับความนิยม เป็นสินค้าที่ขายและสามารถทำกำไรให้กับธุรกิจได้ การตัดสินใจผลิตงานรูปแบบใหม่จึงมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น วิวกระติงขนาดใหญ่ การตุ้มมิกก็เมาส์ไม้ หุ่นคาร์บอยไม้ คนตีกอล์ฟ แมวนั่ง กบกางร่ม เป็นต้น แรงจูงใจที่ชาวบ้านใช้ในการตัดสินใจผลิตงานใหม่ๆ ในที่นี้คือคำสั่งซื้อจำนวนมากหรือปริมาณสินค้าที่คาดว่าจะขายได้ซึ่งชาวบ้านมองว่าขายสินค้าได้แน่นอน

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 : ความหมายของ “การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ”
(เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากบันทึกภาคสนาม 29 ตุลาคม 2545 และ 11 พฤศจิกายน 2545)

การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ซื้อพอใจในคุณภาพและราคาของสินค้า และเมื่อผู้ขายพอใจผลกำไร จะเรียกว่าเกิดการแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ ในกรณีที่ชาวบ้านถวายแสดง “ความมีมิตรไมตรีจิต” อันได้แก่การยิ้มแย้มทักทาย การต้อนรับขับสู้ การให้ความช่วยเหลือชี้ทางให้ ช่วยดูรถเลี้ยวให้ หรือแนะนำบอกร้านอื่นที่มีสินค้าที่ลูกค้าต้องการให้ ชวนคุย ฯลฯ เป็นการเพิ่มบรรยากาศการแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ การแสดงน้ำใจดีแก่ลูกค้า และการเห็นลูกค้าเป็นแขกที่มาเยี่ยมเยียน การต้อนรับด้วยความมีน้ำใจของเจ้าของบ้านตามอุปนิสัยดั้งเดิมของชาวบ้านถวายที่ยังมีอยู่ รวมถึงการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามดูงามตา เป็นระเบียบ แสดงให้เห็นถึงความเรียบง่ายของวิถีชีวิตในห้องถิ่น จะช่วยให้การซื้อขายแลกเปลี่ยนด้วยความสมัครใจเพิ่มมากขึ้น นับว่าเป็นส่วนที่เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าไม้แกะสลัก ทำให้ผู้ขายสามารถเพิ่มราคาสินค้าไม้แกะสลักนั้น กล่าวคือแม้ว่าจะขายเกินราคาต้นทุนไปสักหน่อยผู้ซื้อก็ยังยินยอมพร้อมใจที่จะจ่ายเงินจำนวนนั้นให้อยู่ดี ยังเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนด้วยความสมัครใจอยู่ดี

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 : วัฒนธรรมการค้าขายแบบเอื้ออาทร (เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากสนทนากลุ่ม 20 ธันวาคม 2545 และ สำลี ทองธิว, 2541)

วิธีการค้าขายที่ชาวบ้านถวายใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันมีเอกลักษณ์ที่น่าภาคภูมิใจหลายอย่าง ประการแรกคือพวกเขาชาวบ้านจะเลือกขายสินค้าที่มีคุณภาพดีเท่านั้น ถ้าสินค้าชิ้นใดมีตำหนิ หรือใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้มาตรฐานเราจะบอกลูกค้ารู้ก่อนเพื่อให้ตัดสินใจว่าจะซื้อหรือไม่ ถ้าซื้อเรามักจะลดราคาให้เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีคุณภาพรองลงมา อีกประการหนึ่งพวกเขาชาวบ้านจะพยายามเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีผลิตงานไม้แกะสลักไปด้วยเพื่อผู้ซื้อจะได้สามารถนำไปอธิบายให้ญาติมิตรที่ไม่ได้มาเห็นฟังต่อได้ บางครั้งถ้าผู้ซื้อสนใจที่จะลองทำดูบ้างเราก็จะให้เครื่องมือและวัตถุดิบให้ลองทำเป็นที่สนุกสนานกันทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย นอกจากนั้นวัฒนธรรมการค้าขายของเราอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ซื้อโดยเฉพาะพวกที่มาจากเมืองใหญ่เช่นกรุงเทพฯ และชาว

ต่างประเทศพอใจเป็นอย่างมากคือน้ำใจเอื้ออาทรที่เรามอบให้ นอกเหนือไปจากการขายสินค้าที่มีคุณภาพในราคามิตรภาพ คือการต้อนรับขับสู้ด้วยรอยยิ้ม และบ่อยครั้งมีขนมพื้นบ้านตามเทศกาลให้ชิมอีกด้วย เช่นเทศกาลบุญต่างๆเรามักจะทำขนม"จ็อก" (ลักษณะเหมือนขนมเทียน) แจกกันกินในกลุ่มญาติมิตร ซึ่งขนมนี้มีมากมายพอที่จะปันให้ลูกค้าของเรา นี่คือวัฒนธรรมการค้าขายแบบเอื้ออาทรที่เราใช้กันอยู่ในหมู่บ้านของเรา ทำให้สินค้าไม้แกะสลักของเรามีมูลค่าทางจิตใจเพิ่มจากมูลค่าด้านศิลปะ และตัวชิ้นงานเอง

6. ตารางแสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ตารางที่ 9 แสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระวิชาที่บูรณาการ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	ชั้นเรียน/ เวลา(ชั่วโมง)		
			ป.4/5	ป.5/5	ป.6/5
ความเอื้ออาทรของผู้ขายและกำไรที่ได้รับ	1.เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศต 1.3 และ ศต 1.4)	1. ความหมายของ"การตัดสินใจและแรงจูงใจ" และ "การลงทุนและผลกำไร"	4/3	5/3	6/3
	2.เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศต 3.2)	2. ความหมายของ "การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ"	4/3	5/3	6/3
	3. วัฒนธรรม (ส 2.1)	3. วัฒนธรรมการค้าขายแบบเอื้ออาทร	4/1	5/1	6/1

7. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ตารางที่ 10 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

มาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี		
	ป.4	ป.5	ป.6
1. รู้และเข้าใจความ หมายของ “ การตัดสินใจและแรง จูงใจ “ “การลงทุนและผล กำไร “ในบริบทห้อง ถื่น	1. รู้และเข้าใจความ หมายของ “ การตัดสินใจและ แรงจูงใจ “ และ “การลงทุนและผล กำไร “	1. บอกความหมาย และความสำคัญของ “ การตัดสินใจ และ แรงจูงใจ “ และ “การลงทุนและผล กำไร “	1. อธิบายถึงความ สัมพันธ์ของ “การตัดสินใจและแรง จูงใจ “ “การลงทุนและผล กำไร “ ในการผลิต งานไม้แกะสลักใน ห้องถื่น
2. รู้และเข้าใจความ หมายของ “การแลกเปลี่ยนโดย ความสมัครใจ “ ในบริบทห้องถื่น	2. รู้และเข้าใจความ หมายของ “การแลกเปลี่ยนโดย ความสมัครใจ “ ในบริบทห้องถื่น	2. เห็นคุณค่าของ “การแลกเปลี่ยนโดย ความสมัครใจ “ ใน การประกอบอาชีพไม้ แกะสลักในห้องถื่น	2.อธิบายถึงข้อได้ เปรียบของการก่อให้เกิด “การแลกเปลี่ยน โดยความสมัครใจ “ ที่ มีต่อวิถีชีวิตของตน เองและชุมชนใน บริบทห้องถื่น
3. เข้าใจและเห็นคุณค่า ของวัฒนธรรมการ ขายแบบเอื้ออาทร	3. รู้และเห็นความ สำคัญของวัฒนธรรม การค้าขายแบบเอื้อ อาทร	3. อธิบายถึงความ สำคัญของวัฒนธรรม แบบเอื้ออาทรในการ ประกอบอาชีพงานไม้ แกะสลักที่มีต่อห้องถื่น	3. อธิบายถึงลักษณะ ของวัฒนธรรมแบบ เอื้ออาทรที่ตนเองหรือ ครอบครัวเคยเห็น เคย ได้ยิน หรือเคยมีส่วน ร่วมในการปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่

การร่วมมือใจร่วมแรงสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

2. บูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์

มโนทัศน์ที่ 6,7 : ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปทานและอุปสงค์ / อุปสงค์และอุปทาน) มโนทัศน์ที่ 8 : การแข่งขันกันขาย และมโนทัศน์ที่ 9 : การกระจายสินค้า

3. บูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรแม่บท

3.1. เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศถ 2.1 และ ศถ 2.2) ความหมายของ ความสัมพันธ์
ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า(อุปทานและอุปสงค์ / อุปสงค์และอุปทาน)

3.2. เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศถ 2.3 และ ศถ 2.4) ความหมายของ ความสัมพันธ์
ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า(อุปทานและอุปสงค์ / อุปสงค์และอุปทาน) การแข่งขันกันขาย และ การ
กระจายสินค้า

3.3. ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (ส 1.3) คุณธรรมความรับผิดชอบต่อคุณภาพของงาน

3.4. ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (ส 1.3) การสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพ
เดียวกัน

3.5. ภูมิศาสตร์ (5.1) การกระจายแหล่งค้าไม้แกะสลักบ้านถวายเป็น

4. ผังบูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรแม่บท (การร่วมมือร่วมแรงสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน)

5. หน่วยการเรียนรู้ย่อย

5.1. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์ กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์)

5.2. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 ความหมายการแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันกันขาย) และการกระจายสินค้า

5.3. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 : คุณธรรมความรับผิดชอบต่อคุณภาพของงาน

5.4. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 4 : การสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน

5.5. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5 : การกระจายสินค้าแหล่งค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 ความหมายของ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์) (เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากคำสัมภาษณ์และบันทึกภาคสนาม 30 -31 ตุลาคม 2545 และ สทนากลุ่ม, 20 ธันวาคม 2545)

เมื่อใดที่สินค้าไม้แกะสลักชนิดใดชนิดหนึ่งในตลาดสองฝั่งคลองมีจำนวนมากเกินความต้องการของลูกค้า นั่นคืออุปสงค์หรือจำนวนลูกค้ามีมากกว่าจำนวนสินค้า หรือ อุปทาน เมื่อนั้น จะมีการแข่งขันกันขายสินค้าโดยลดราคาสินค้า เราต้องลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันกันเป็นการแย่งลูกค้ากันเองเพื่อจะได้ขายสินค้านั้น แต่ถ้าเราแบ่งกันผลิตสินค้าไม้แกะสลักให้มีหลากหลายชนิด ไม่ผลิตสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไปจนเกินจำนวนผู้ซื้อ จะช่วยทำให้สินค้าไม้แกะสลักชนิดนั้นหรืออุปทานมีจำนวนไม่มากเกินไปเกินความต้องการของผู้ซื้อหรืออุปสงค์ ทั้งยังกลับทำให้สินค้าที่มีอยู่น้อยนั้นเป็นที่ต้องการของผู้ซื้อ

และถ้าเราช่วยกันใจกันไม่ผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งจนสินค้านั้นๆ ล้นตลาดสินค้านั้นจะมีจำนวนน้อยและจะขายได้โดยไม่ต้องแข่งขันกันลดราคาสินค้า หรือแข่งขันกันขายสินค้าประเภทเดียวกัน นั่นคือในทำนองเดียวกันถ้าเราช่วยกันใจกันผลิตสินค้าให้มีหลากหลายหรือแบ่งกันนำสินค้าที่มีอยู่จำนวนมากนั้นออกไปขายที่ตลาดอื่น เช่น ศูนย์นัดกิจกรรมไม้แกะสลัก (ศูนย์นอก) ในตัวเมืองเชียงใหม่ หรือต่างจังหวัด จะเป็นการกระจายสินค้าที่มีอยู่จำนวนมากนั้นไปสู่ผู้ซื้อภายนอกที่มีจำนวนมากต่อไป ทำให้อุปทานมีจำนวนพอเหมาะกับการอุปสงค์

ตามปกติแล้วสินค้าไม้แกะสลักที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น พระอาทิตย์ยิ้ม พระจันทร์เสี้ยว พานโตกขนาดเล็ก ใหญ่ เต่าแดงด้วยกระจกสี ตุ๊กตาแมว นั่ง เคียรพระ กล้องกระดาด งานโคมไม้ ไม้สาน งานกรอรูป ฯลฯ มักมีวางขายเป็นจำนวนมากในตลาดท้องถิ่นอยู่ตลอดทั้งปี ผู้ซื้อสินค้าส่วนใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวมักจะเริ่มต้นสำรวจชนิดของสินค้า และราคาสินค้าตามร้านต่างๆ ก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ และพบว่าผู้ซื้อจะจบลงด้วยการซื้อสินค้าจากร้านที่มีราคาต่ำสุด ดังนั้นจึงกลายเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ซื้อได้ประโยชน์จากสภาพการณ์ดังกล่าว นั่นคือเมื่อจำนวนผู้ซื้อคืออุปสงค์น้อยกว่าจำนวนสินค้าคืออุปทาน ผู้ขายจะถูกบังคับโดยกลไกตลาดให้ลดราคาสินค้าลง ในทางกลับกันเมื่อใดก็ตามที่จำนวนสินค้าคืออุปทานมีน้อยกว่าจำนวนผู้ซื้อหรืออุปสงค์ สินค้าจะเป็นที่ต้องการของผู้ซื้อ ราคา ก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 ความหมายการแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันขาย) และการกระจายสินค้า (เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากบันทึกภาคสนาม, 11 มกราคม 2546 , บันทึกภาคสนาม, 5 มีนาคม 2546, บันทึกภาคสนาม 15 มกราคม 2546 และสัมภาษณ์, 11 มกราคม 2546)

เมื่อใดก็ตามที่สินค้าไม้แกะสลักในตลาดสองฝั่งคลองชนิดใดชนิดหนึ่งมีจำนวนมากเกินความต้องการของลูกค้า เมื่อนั้นจะมีการแข่งขันกันขายสินค้าโดยลดราคาสินค้า เราต้องลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันกัน เป็นการแย่งลูกค้ากันเองเพื่อจะได้ขายสินค้านั้น

การแข่งขันกันขายสินค้าไม้แกะสลักเกิดขึ้นในตลาดท้องถิ่นส่งผลต่อ 1) ราคายขายสินค้า ทำให้ผู้ผลิตต้องขายด้วยราคาที่ต่ำลง 2) ผู้ผลิตต้องแข่งขันขายสินค้า ก่อให้เกิดความไม่วางใจกันในกลุ่มผู้ขายและผู้ผลิตในตลาดท้องถิ่น 3) ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมที่มีการเอื้อเฟื้อพึ่งพากัน มาเป็นแก่งแย่งกัน ลักษณะของการแข่งขันกันขายสินค้าเพิ่งปรากฏให้เห็นในระยะหลังในช่วงที่ตลาดไม้แกะสลักขยายตัว

การกระจายสินค้าชนิดเดียวกันไปยังแหล่งขายที่มีผู้ซื้อจำนวนมากหรือผู้ซื้อที่มีความต้องการสินค้าที่ต่างกันจะหลีกเลี่ยงปัญหาการแย่งลูกค้ากันเองดังที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า อาทิเช่น ความชอบ ประเภทสินค้า สี ชนิดสินค้า ราคาสินค้า ตลอดจนลักษณะคุณภาพของสินค้า ฯลฯ จะเป็นข้อมูลที่ผู้ผลิตและผู้ขายจะต้องรู้ เพื่อการผลิตและการกระจายสินค้าในท้องถิ่นไปยังแหล่งขายได้ การหาข้อมูลเพื่อผลิตสินค้าให้ถูกใจลูกค้า ผู้ขายหรือผู้ผลิตจำเป็นต้องหารายละเอียดความต้องการสินค้าของลูกค้า การแบ่งกันผลิตสินค้าให้กับลูกค้าคนละกลุ่มกัน และการหาแหล่งขายที่เป็นตลาดภายนอก เป็นการสร้างตลาดสินค้านิวขึ้นมาขึ้นในภูมิภาคต่างๆ ให้กับสินค้าท้องถิ่นที่ผลิตขึ้น

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 : คุณธรรมความรับผิดชอบต่อคุณภาพของงาน
(เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากบันทึกภาคสนาม, 11 พฤศจิกายน 2545 และสนทนากลุ่ม 20 ธันวาคม 2545)

แม้ว่าจำนวนอุปสงค์หรือผู้ซื้อหรือลูกค้าจะมีมากกว่าจำนวนสินค้าหรืออุปทาน ชาวบ้านพบว่าการพยายามไม่เอาัดเอาเปรียบผู้ซื้อในช่วงเวลาที่มีคนซื้อมากันมาก เช่นในช่วงวันหยุดติดต่อกันตามเทศกาลต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันปีใหม่ วันตรุษจีน ฯลฯ ด้วยการขวยโอกาสโก่งราคาสินค้าหรือด้วยการผลิตสินค้าแบบลวกๆ ไม่มีคุณภาพขึ้นมาขาย หรือผลิตด้วยการใช้วัสดุที่มีคุณภาพต่ำแล้วนำมาขายในราคาปกติ ในทางกลับกันการใช้วิธีการให้ความรู้กับผู้ซื้อเกี่ยวกับตัวสินค้านั้น เช่นสินค้านั้นทำมาจากวัสดุอะไร นำไปใช้ประดับบ้านได้ในลักษณะใด มีขั้นตอนและวิธีการทำมาอย่างไรบ้าง เป็นการให้บริการเสริมแก่ลูกค้า ซึ่งนอกจากจะทำให้ลูกค้าประทับใจแล้ว ยังเป็นการสร้าง “มูลค่าเพิ่ม” ให้กับสินค้าที่ผลิตขึ้นมา โดยการให้และความเพลิดเพลินกับลูกค้า ไม่อวดอ้างคุณภาพสินค้าเกินความเป็นจริง

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 4 : การสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเดียวกัน
(เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากคำสัมภาษณ์ ทงอิวิ, 2541)

เนื่องจากเราเรียนรู้แล้วว่าการแข่งขันกันขายด้วยการลดราคาสินค้าไม้แกะสลักไม่สามารถทำรายได้ตามที่เรต้องการได้ ทำให้เราต้องขายในราคาที่ต่ำลง นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ขายด้วยกันเองไม่พอใจซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันในกลุ่มผู้ขายและผู้ผลิตในตลาดท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมที่มีการเอื้อเฟื้อพึ่งพากันและมีแต่สันติสุขสำหรับลักษณะของการแข่งขันกันขายสินค้าเพียงจะปรากฏให้เห็นในระยะหลัง แต่เดิมชาวบ้านถวายเป็นผลิตสินค้าที่บ้านของตนเอง และวางสินค้าขายที่หน้าบ้าน ลูกค้าคนใดสนใจสินค้าบ้านใดจะเดินเข้าไปหาซื้อถึงบ้าน ในช่วงนั้นยังไม่มีพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของร้านค้าอย่างเช่นในปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ชาวบ้านถวายเป็นจึงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพในกลุ่มเดียวกัน ได้พยายามที่จัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพไม้แกะสลักประเภทเดียวกันขึ้น ได้แก่ กลุ่มแกะสลัก กลุ่มงานสาน กลุ่มงานตกแต่ง เป็นต้น เพื่อผลิตงานหลายประเภทและจะได้แบ่งกันขาย ช่วยกันสร้างรายได้ให้กันและกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการอาชีพเดียวกันในการอยู่ร่วมกัน

ผลที่เกิดจากการแบ่งกลุ่มข้างต้นจะสามารถนำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับตลาด การกระจายสินค้าไปยังกลุ่มผู้ซื้อกลุ่มต่างๆจะส่งผลดีต่อชุมชนหลายด้าน ได้แก่ 1) ลดการแข่งขันกันในกลุ่มผู้ขาย 2) ช่วยให้ผู้ผลิตได้รู้จักตลาดสินค้าไม้แกะสลักภายนอกมากขึ้น 3) เกิดการร่วมมือกันในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าในท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ เช่น การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรสนิยมของกลุ่มลูกค้า แนวโน้มเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าของลูกค้า ฯลฯ เพื่อการกระจายกำลังการผลิตตามกำลังและความสามารถของผู้ผลิตแต่ละกลุ่มแต่ละราย ทั้งสามข้อนี้จะสร้างความเข้มแข็งให้กับตลาดไม้แกะสลักในท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5 การกระจายแหล่งค้าไม้แกะสลักบ้านถวายเป็น
(เนื้อหาส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากบันทึกภาคสนาม , 13 พฤศจิกายน 2545, บันทึกภาคสนาม, 15 มกราคม 2546 และสัมภาษณ์, 11 มกราคม 2546)

ตลาดภายนอกที่พวกเราชาวบ้านถวายเป็นที่รู้จักกันดีและนิยมใช้เป็นทั้งระบายสินค้าไม้แกะสลักของเรามีอยู่หลายแห่งได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลัก(ศูนย์นอก) ซึ่งอยู่ติดชายเขตแดน ด้านทิศเหนือของหมู่บ้านถวาย นอกจากนี้ยังมีตลาดไนท์บาร์ชาในตัวเมืองเชียงใหม่ซึ่งอยู่ห่างหมู่บ้านถวายไปทางทิศเหนือติดกับประมาณ 15 กิโลเมตร ทั้งยังมีร้านค้าริมถนนตลอดสองข้างทางทางดงสารภี ที่ล้วนแต่เป็นแหล่งระบายสินค้าไม้แกะสลักที่สำคัญทั้งสิ้น และเนื่องจากศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลัก (ศูนย์นอก) นี้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวมากมายหลายประการ ดังนั้นพวกเราจึงควรใช้ลักษณะพิเศษของศูนย์นอกนี้มาเป็นแหล่งกระจายสินค้าที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเรา

6. ตารางแสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ตารางที่ 11 แสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระวิชาที่บูรณาการ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	ชั้นเรียน/ เวลา(ชั่วโมง)		
			ป.4/9	ป.5/9	ป.6/9
ร่วมใจร่วมแรงสร้าง ความเข้มแข็งให้ชุมชน	1.เศรษฐศาสตร์ ท้องถิ่น (ศต 2.1 ศต 2.2	1. ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า(อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์)	4/3	5/3	6/3
	2.เศรษฐศาสตร์ ท้องถิ่น ศต 2.3และ ศต 2.4)	2.ความหมายการแข่งขันกันขาย (ลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันกันขาย) และการกระจายสินค้า	4/3	5/3	6/3
	3. จริยธรรม (ส 1.3)	3. คุณธรรมความรับผิดชอบต่อคุณภาพของงาน	4/2	5/2	6/2
	4. จริยธรรม (ส 1.3)	4.การสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน	4/1	5/1	6/1
	5. ภูมิศาสตร์ (ส 5.1)	5. แหล่งกระจายสินค้าไม้แกะสลัก บ้านถวาย	4/1	5/1	6/1

7. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ตารางที่ 12 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

มาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี		
	ป.4	ป.5	ป.6
1. รู้และเข้าใจความ หมายของ ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์) ในบริบทท้องถิ่น	1. รู้และเข้าใจความ หมายของ ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุปสงค์กับอุปทาน / อุปทานกับอุปสงค์)	1. บอกความหมาย และความสำคัญของ ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ซื้อกับตัวสินค้า(อุป สงค์กับอุปทาน / อุป ทานกับอุปสงค์)	1. อธิบายได้เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ซื้อกับตัวสินค้า (อุป สงค์กับอุปทาน / อุป ทานกับอุปสงค์) ในบริบทท้องถิ่น
2. รู้และเข้าใจความ หมายของ "การแข่งขันกันขาย" และ "การกระจายสิน ค้า" ในบริบทท้องถิ่น	2. รู้และเข้าใจความ หมายของ "การแข่งขันกันขาย" และ "การกระจายสิน ค้า" ในบริบทท้องถิ่น	2. รู้และตระหนักถึง ผลเสียของ "การแข่งขัน กันขาย" และผลดีของการ "การกระจายสินค้า" ในบริบทท้องถิ่น	2. อธิบายถึงความ สัมพันธ์ของ "การแข่งขันกันขาย" และ "การกระจายสิน ค้า" ที่มีต่อผู้ประกอบการ อาชีพและ ท้องถิ่น
3. รู้และเห็นคุณค่า ของคุณธรรมความรับ ผิดชอบต่อคุณภาพ ของงานในการทำงาน ไม่แก่สลัก	3. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ คุณธรรมความรับผิด ชอบต่อคุณภาพของ งานของผู้ผลิต	3. อธิบายถึงความ สัมพันธ์ระหว่างคุณ ธรรมความรับผิดชอบ ต่อคุณภาพของงาน กับผู้ผลิตและท้องถิ่น	3. เห็นคุณค่าของการ มีคุณธรรมความรับ ผิดชอบต่อคุณภาพ ของงานและแสดง ออกถึงความต้องการ ที่จะนำไปใช้ในการ ปฏิบัติ

มาตรฐาน	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี		
	ป.4	ป.5	ป.6
4. รู้และเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน	4. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน	4. รู้และอธิบายถึงผลดีที่ได้รับจากการสร้างสันติสุขในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน	4. บอกวิธีที่ตนเองและคนในท้องถิ่นสามารถจะช่วยสร้างสันติสุขแก่ท้องถิ่นในฐานะผู้ประกอบอาชีพไม้แกะสลัก
5. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งกระจายสินค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย	5. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งกระจายสินค้าไม้แกะสลักนอกหมู่บ้านถวาย	5. บอกตำแหน่งและความสัมพันธ์ด้านทิศทางของแหล่งการค้าไม้แกะสลักที่มีต่อแหล่งผลิตไม้แกะสลักบ้านถวาย	5. เห็นประโยชน์ของการกระจายแหล่งสินค้าไม้แกะสลักและอธิบายถึงความสำคัญแหล่งกระจายสินค้าที่มีต่อประกอบอาชีพไม้แกะสลัก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

การผลิตไม้แกะสลักบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. บูรณาการมโนทัศน์เศรษฐศาสตร์

มโนทัศน์ที่ 2 : การมีอยู่อย่างจำกัด มโนทัศน์ที่ 10 : การกำหนดราคา และมโนทัศน์ที่ 11 : สถาบันทางการเงิน

3. บูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้
 ในหลักสูตรแม่บท

3.1. เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศต 1.2 ศต 2.5.และ ศต 3.1) ความหมายของการ
 มีอยู่อย่างจำกัด การกำหนดราคา และสถาบันทางการเงิน

3.2. ภูมิศาสตร์ (ส 5.1) แหล่งผลิต"หุ้่นไม้" วัตถุประสงค์ในการทำไม้แกะสลักที่
 ลำพูน และที่ลำปาง

3.3. วิทยาศาสตร์ (ว 2.2) ธรรมชาติ คุณค่า ของไม้สักและความสมบูรณ์
 ของระบบนิเวศน์

4. ผังบูรณาการสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่นกับกลุ่มสาระการเรียนรู้
 ในหลักสูตรแม่บท (การผลิตไม้แกะสลักบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน)

5. หน่วยการเรียนรู้ย่อย

5.1. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 ความหมายการมีอยู่อย่างจำกัด การกำหนดราคา สถาบันทางการเงิน

5.2. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำงานไม้แกะสลักแทนไม้สัก

5.3. หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3 ธรรมชาติและคุณค่าของไม้สักกับความสมดุลต่อระบบนิเวศน์

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1 ความหมายการมีอยู่อย่างจำกัด การกำหนดราคา สถาบันทางการเงิน (เนื้อหาเรียบเรียงจากคำสัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2545 และสนทนากลุ่ม 20 ธันวาคม 2545)

ไม้สักเป็นวัตถุดิบหลักที่ชาวบ้านถวายเป็นใช้ในการผลิตสินค้าไม้แกะสลัก ไม้สักปัจจุบันหาได้ยากมากขึ้นทุกที นอกจากนี้ไม้สักไม่ใช่ทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่บ้านถวายหรือจังหวัดเชียงใหม่ เพราะฉะนั้นไม้สักจึงมีอยู่น้อยมาก หรือเรียกว่าไม้สัก “ มีอยู่อย่างจำกัด” การมีอยู่อย่างจำกัดของไม้สักส่งผลต่อการตั้งราคาสินค้าไม้แกะสลักของเรา หรือที่เรียกว่า “การกำหนดราคาสินค้าไม้แกะสลัก” เมื่อไม้สักหายากมีราคาสูง เราจึงจำเป็นต้องขายสินค้าที่ทำด้วยไม้สักในราคาที่สูงมาก นอกจากนี้“หุ้่นไม้” ที่เกิดจากการที่ช่างนำไม้มาแกะขึ้นรูป เพื่อรอการแกะสลักอย่างละเอียดงดงามอีกทีหนึ่งก็เริ่มหายากมากขึ้น หุ้่นไม้นี้ชาวบ้านได้มาจากโรงงานที่จังหวัดลำพูนและลำปาง ปัจจุบันหุ้่นไม้เริ่มหายากมากขึ้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าหุ้่นไม้ “ มีอยู่อย่างจำกัด “ มากขึ้นเมื่อหุ้่นไม้มีราคาสูง จะทำให้งานไม้แกะสลักทำด้วยหุ้่นไม้จำเป็นต้องมีราคาสูงตามราคาของหุ้่นไม้ไปด้วย

แต่การกำหนดราคาสินค้าไม้แกะสลักไม่ได้กำหนดที่ราคาวัตถุดิบอย่างเดียว เราต้องบวกค่าแรง ในที่นี้หมายถึงแรงงานตามระยะเวลาที่เราใช้ในการทำงานชิ้นนั้นๆ รวมทั้งค่าวัสดุอื่นๆ เช่น ค่าสี ค่าน้ำมันขัดเงา ค่าแว็กซ์ เป็นต้น ยิ่งถ้าสินค้าจำนวนมากขึ้น ต้องใช้แรงงานมากกว่า 1 คน เราต้องจ่ายค่าแรงให้ครบตามจำนวนคน ดังนั้นการกำหนดราคาจึงต้องรวมสิ่งเหล่านี้ไปด้วยเรียกว่าเป็นการกำหนดราคาสินค้าจากราคาต้นทุนทั้งหมดที่ลงไป

ราคาค่าต้นทุนที่สูงขึ้นเนื่องจากต้นทุนวัตถุดิบที่มีอยู่อย่างจำกัดและหายากขึ้น และต้นทุนอื่นๆที่ถูกล่ามแล้วข้างต้น ทำให้ผู้ใหญ่หลายคนไม่สามารถลงทุนด้วยการใช้เงินที่ตนเองมีอยู่มาลงทุนได้เพียงพอ จึงต้องไปกู้ยืมเงินมาจาก“สถาบันทางการเงิน” มาใช้ในการลงทุน

สถาบันทางการเงินเป็นที่ให้เงินทุนสนับสนุนการดำเนินธุรกิจตั้งแต่การลงทุนผลิต ตกแต่งร้านค้า ขยายกิจการ ฯลฯ ของรัฐและเอกชนที่ใช้เป็นแหล่งเงินทุน ขยายกิจการ สถาบันทางการเงินที่ชาวบ้านถวายเป็นบริการมี ธนาคารพาณิชย์ ทั้งของภาครัฐ ได้แก่ธนาคารกรุงไทย และเอกชน ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา การให้บริการขึ้นอยู่กับข้อตกลงและจำนวนเงิน รวมทั้งระยะเวลาในการใช้เงินคืน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยแตกต่างกันไป สหกรณ์การเกษตรทางดง เป็นสถาบันทางการเงินอีกแห่งหนึ่งที่ชาวบ้านใช้บริการ จะให้เงินเพื่อใช้ในการลงทุนกับชาวบ้านที่เป็นสมาชิกเท่านั้น

หน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2 แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำงานไม้แกะสลักแทนไม้สัก
(เนื้อหาเรียบเรียงจากส่วนหนึ่งของการประชุมกลุ่ม เมื่อ 27 เมษายน 2546)

ไม้สักหรือท่อนไม้เป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตงานไม้แกะสลัก ในการผลิตงานไม้แกะสลักที่บ้านถวายเป็นของเรา เราไม่มีแหล่งวัตถุดิบเป็นของตนเอง ชาวบ้านถวายเป็นอาศัยไม้สักหรือ ‘ท่อนไม้’ จากแหล่งผลิตที่อื่นได้แก่ ที่บ้านท่า ลำพูน ที่บ้านหลุก ลำปาง มาใช้ในการผลิตสินค้า การที่เราไม่มีไม้สักหรือท่อนไม้ หรือมีอยู่จำนวนน้อยหรือ “มีอยู่อย่างจำกัด” แต่เนื่องจากว่าหมู่บ้านเราเป็นหมู่บ้านไม้แกะสลักที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่ในอดีต เรายังจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบที่หาได้ยากหรือมีอยู่จำกัดนี้อยู่ดี พวกเราใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก้ปัญหาการมีอยู่อย่างจำกัดของวัตถุดิบโดยการ หันไปใช้วิธีอื่นเสริม เช่น การนำไม้สักเก่ามาใช้ใหม่ (recycle) (เพราะไม้สักใหม่มีราคาสูงกว่ามาก) การหาแหล่งวัตถุดิบใหม่ และการใช้วัตถุดิบตัวอื่นทดแทน

การนำเอาไม้สักเก่าที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ (recycle) ซึ่งไม้เก่าเหล่านี้ได้แก่ไม้ที่ได้จากการรื้อบ้านหลังเก่า จากเสาบ้าน ครกตำข้าว รางข้าวหมู บานหน้าต่าง เกวียน ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของใช้ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว เพื่อนำมาใช้ในการผลิต โดยมีการนำมาขัดแล้วแต่งลวดลายเพิ่มบางส่วน หรือขัดทำสีเก่า แล้วนำมาเป็นสินค้าออกมาขาย นับเป็นการสร้าง‘มูลค่าเพิ่ม’ ให้กับไม้ที่หมดสภาพไปแล้ว

สำหรับงานไม้ตกแต่ง เมื่อแหล่งผลิตไม้แปรรูปที่ลำพูน และลำปางขึ้นราคา 'หุน' ชาวบ้านเริ่มมองหาแหล่งวัตถุดิบอื่น ที่อยู่ใกล้กว่า เช่นที่บ้านปาง บ้านหนองป่าคัง ที่อำเภอสารภี มาใช้แทนบ้าง นอกจากนี้มีความสนใจที่จะใช้วัสดุอื่นมาใช้แทนไม้มากขึ้น เช่น ใช้โองดินเผาจากสุโขทัย หรือ ใช้กระเบื้อง ตะกร้า ที่สานเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนของคนในท้องถิ่น ที่บ้านขุนคอง มาใช้เป็น 'หุน' ในการตกแต่งแทนไม้มากขึ้น นอกจากเป็นการนำเอาวัสดุที่หาได้ง่ายกว่าในท้องถิ่นมาใช้แทนไม้ เพื่อลดต้นทุนการผลิตแล้ว ยังเป็นการดัดแปลงเอาเครื่องใช้ไม้สอยที่เคยใช้ในบ้านมาสร้าง "มูลค่าเพิ่ม" ด้วยวิธีการตกแต่งตามแบบศิลปะงานบ้านถวาย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ธรรมชาติและคุณค่าของไม้สักกับความสมดุลต่อระบบนิเวศน์
(เนื้อหาเรียบเรียงจากการสืบค้นในเว็บไซต์ชื่อ www.forest.go.th/private/teak1.htm.)

ไม้สัก (*Tectoma Grandis*) อยู่ในวงศ์ Verbenaceae มีถิ่นกำเนิดทางตอนใต้ของอินเดีย พม่า ไทย อินโดนีเซีย และหมู่เกาะอินเดียตะวันออก เป็นไม้ขนาดใหญ่ ขึ้นเป็นกลุ่มอยู่ในป่าเบญจพรรณทางภาคเหนือ และบางส่วนของภาคกลางและตะวันตก ในท้องที่แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน ตาก กำแพงเพชร พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร มีบ้างเล็กน้อยที่นครสวรรค์ อุทัย และกาญจนบุรี ชอบขึ้นตามภูเขา แต่ถ้าเป็นที่ราบพื้นดินปนทรายน้ำไม่ขังก็ขึ้นได้ดี ไม้สักชอบขึ้นเป็นหมู่ในที่ชื้นดินลึก ทางระบายน้ำดี ไม่ชอบดินแข็ง เป็นไม้ผลัดใบ ขนาดใหญ่ เปลือกหนา ปลายกิ่งออกดอกเดือนมีนาคม มีผลกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร ผลหนักมีเมล็ด ใบแก่ราวเดือน พฤศจิกายน และเดือนมกราคม เนื้อเป็นสีเหลืองทอง น้ำตาลแก่ เนื้อหยาบแข็งปานกลาง คุณสมบัติคือเปลือกไม้แข็ง อายุตามธรรมชาติ 11-18 ปี ในเนื้อไม้สักทองคำจะมีเนื้อทองคำ ไม้สัก 26 ตัน มีทองคำ 1 บาท

ไม้สักมี 5 ชนิด ได้แก่ ไม้สักทอง ไม้สักหยวก สักไซ สักหิน สักซี่ควาย แต่ที่เรารู้จักกันดีคือไม้สักทองและไม้สักหยวก ตามพระราชบัญญัติสวนป่า ปี 2535 ให้ประชาชนปลูกสัก และนำไปใช้ประโยชน์

เนื่องจากสิ่งมีชีวิตล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างคน สัตว์และต้นไม้จึงมีความสัมพันธ์กัน การมีธรรมชาติป่าที่อุดมสมบูรณ์ จะเป็นที่พักพิงของสิ่งมีชีวิตในป่า รากต้นไม้ใหญ่จะสามารถยึดดินให้แข็งแรง ไม่พังทลายลง น้ำไม่ท่วม นอกจากนี้ยังช่วยให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล

ไม้สักเป็นไม้ขนาดใหญ่ เป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำ จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ ปัจจุบันไม้สักเป็น"สินค้าควบคุม" เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ดังนั้นแม้ว่าการผลิตสินค้าไม้แกะสลักบ้านถวายเป็นงานศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ที่มีคุณค่า แต่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องใช้ไม้นั้นอย่างคุ้มค่า ใช้เฉพาะกับชิ้นงานสำคัญที่สามารถแสดงออกถึงเอกลักษณ์และคุณค่าของงานศิลปะบ้านถวาย และมีความจำเป็นต้องใช้ไม้แต่ละส่วนให้เกิดประโยชน์กับงานมากที่สุด ไม่มีการทิ้งขว้าง และถ้าหากงานใดสามารถใช้ไม้อื่นหรือวัสดุอื่นมาเสริม หรือนำมาใช้ทดแทน เช่น ไม้ไผ่ ไม้มะม่วง ไม้ระกำ หรือใช้ดินมาแทนได้ เราก็สมควรที่จะปฏิบัติ หมู่บ้านของเราจะได้ชื่อว่ามีพัฒนาทางเศรษฐกิจไปพร้อมๆกับการช่วยอนุรักษ์ดินให้อุดมสมบูรณ์และมีฝนตกต้องตามฤดูกาล เราทำงานไม้แกะสลักบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

6. ตารางแสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

ตารางที่ 13 แสดงรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระวิชาที่บูรณาการ	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	ชั้นเรียน/ เวลา(ชั่วโมง)		
			ป.4/7	ป.5/7	ป.6/7
การผลิตไม้แกะสลักบนฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน	1.เศรษฐศาสตร์ท้องถิ่น (ศต 1.2 ศต 2.5 และ ศต 3.1)	1.ความหมายของ"การตัดสินใจและแรงจูงใจ" "การลงทุนและผลกำไร" และ "การแลกเปลี่ยนโดยความสมัครใจ"	4/3	5/3	6/3
	2. ภูมิศาสตร์ (ส 5.1)	2. แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ทำงานไม้แกะสลักแทนไม้สัก	4/2	5/2	6/2
	3. วิทยาศาสตร์ (ว 2.2)	3. ธรรมชาติ คุณค่า ของไม้สักและความสมดุลของระบบนิเวศน์	4/3	5/3	6/3

7. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ตารางที่ 14 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้ของช่วงชั้นของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

มาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้น	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี		
	ป.4	ป.5	ป.6
1. เข้าใจความหมาย ของ "การมีอยู่อย่าง จำกัด" "การกำหนด ราคา" และ "สถาบัน ทางการเงิน" ในบริบท ท้องถิ่น	1. เข้าใจความหมาย ของ "การมีอยู่อย่าง จำกัด" "การกำหนด ราคา" และ "สถาบันทางการเงิน"	1. บอกความหมาย และความสำคัญของ "การมีอยู่อย่างจำกัด" "การกำหนดราคา" และ "สถาบันทางการเงิน" ในบริบทท้องถิ่น	1. อธิบายถึง "สภาพ การความสัมพันธ์ ของ "การมีอยู่อย่าง จำกัด" ของทรัพยากร "การกำหนดราคา" และ "สถาบันทางการเงิน" ในบริบทท้องถิ่น
2. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุดิบและแหล่งวัตถุดิบ ที่นำมาใช้ในผลิต งานไม้แกะสลักใน ท้องถิ่น	2. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ วัตถุดิบและแหล่งวัตถุดิบ ที่นำมาใช้ในการ ผลิตงานไม้แกะสลัก ในท้องถิ่น	2. อธิบายได้ถึงความ สัมพันธ์ระหว่างแหล่ง วัตถุดิบที่ใช้กับวิธีการ ประกอบอาชีพไม้แกะ สลักในท้องถิ่น	2. ลงมือปฏิบัติการ วาดแผนที่แสดงเส้น ทางการเดินทาง ลำเลียง "หุ่นไม้" จาก ลำพูน และลำปาง มายังหมู่บ้านถวาย
3. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของการ ใช้ไม้ในการผลิตกับ ความเปลี่ยนแปลง ของธรรมชาติ	3. รู้และบอกเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของการ ใช้ไม้กับความ เปลี่ยนแปลงของธรรม ชาติที่เกิดขึ้น	3. อธิบายถึงความ สัมพันธ์ระหว่างการมี ต้นไม้ลดน้อยลงกับ ความเปลี่ยนแปลง ของธรรมชาติที่จะเกิด ขึ้น	3. ร่วมปฏิบัติในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่น

6. โครงสร้างเวลาเรียน

6.1. เวลาเรียนตลอดหลักสูตร	96	ชั่วโมง
6.2. เรียนในระดับชั้น ป.4 ป.5 และ ป.6 ปีละ	32	ชั่วโมง
6.3. ใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ	1	ชั่วโมง

7. การจัดการกระบวนการเรียนรู้

7.1. การจัดการการเรียนรู้โดยยึดแนวปรัชญาการศึกษาท้องถิ่น (Rural Philosophy for Education) เพื่อให้ผู้เรียนยังคงคำนึงถึงเอกลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีมาแต่เดิมควบคู่ไปกับการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โลกาภิวัตน์ มีความตระหนักในคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่นการเรียนรู้ในเนื้อหาในหน่วยของ "ธรรมชาติ คุณค่าของไม้สักและความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน์"

7.2. การจัดการการเรียนรู้โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เพื่อให้ผู้เรียนนำแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เรียนในห้องเรียนมาใช้กับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพในชุมชน เน้นการบูรณาการความรู้เศรษฐศาสตร์ วัฒนธรรม และจริยธรรมลงสู่การปฏิบัติจริงในชุมชน ตัวอย่างเช่นการเรียนรู้ในเนื้อหาในหน่วยของ "วัฒนธรรมการค้าขายแบบเอื้ออาทร"

7.3. การจัดการเรียนรู้โดยเน้นการร่วมมือกับชุมชนในการสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์กันทางการเรียนการสอน และเป็นโอกาสให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ เน้นการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของชาวบ้านผู้เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักทั้งด้านธุรกิจการค้า และด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวอย่างเช่นการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ในหน่วยของ "วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก" และ "การกระจายสินค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย"

8. กระบวนการวัดและการประเมินผล

วิธีการการวัดและประเมินผล

8.1. ด้านความรู้ความเข้าใจ ใช้วิธีการทดสอบเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความก้าวหน้าเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้โดยใช้แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบ แบบเติมคำสั้น บรรยายความ แบบถูกผิด แบบจับคู่

8.2. ด้านทักษะ ใช้การสังเกตเพื่อประเมินพฤติกรรม อารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในระหว่างทำงาน การร่วมมือในการทำงาน และการทำกิจกรรม

8.3. ด้านเจตคติ ใช้การสัมภาษณ์เพื่อการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาความคิดและมุมมองของผู้เรียนไม่อาจพบเห็นได้อย่างชัดเจน

9. แหล่งการเรียนรู้

9.1. ร้านค้าสินค้าไม้แกะสลักภายในหมู่บ้านถวายและร้านค้าที่บริเวณตลาดสองฝั่งคลอง

1. ร้านงานแกะสลัก ได้แก่ ร้านบุญเลิศ ร้านทิพย์มณี ร้านคุณบุญช่วย ร้านคุณศักดิ์ดา

2. ร้านงานตกแต่งไม้ ได้แก่ ร้านยุทธนา ร้านชัยศิลป์ ร้านวิเชียรหัตถกรรม ร้านศิลปะ

9.2. ผู้ประกอบอาชีพไม้แกะสลัก

1. ช่างแกะสลักไม้ ได้แก่ นายประยุทธ พันธุศาสตร์ นายทับทิม พันธุสายนายสมบัติ บุตรเทพ นายนิพนธ์ พงษ์จันทร์เชียว นายบุญผล พันธุสายนายศักดิ์ดา ทาโน นายสิงห์แก้วโปธา นายนพดล คำแล

2. ช่างตกแต่งไม้ ได้แก่ นางวลีย์ โปธิ นางขันแก้ว ศรีวิสัย นางกัลยาณี พันธุสายนางยุพิน โปธา

3. นักธุรกิจงานไม้แกะสลัก ได้แก่ นายยุทธนา อุปโยคิน นายบุญเลิศ ตุ่มอินมร นายวสันต์ เดชะกัน นายเกษม ทิพย์คำมา นางพรรณณี สุเพชร นางบัวเรียว โปธิ นางเบญจวรรณ ดีโต๋ นางพรรณณี สุเพชร นางจันทร์แรม จีรัง

4. วิทยากรเพิ่มเติม ได้แก่

ก. วิทยากรเกี่ยวกับความเป็นมาของอาชีพงานไม้แกะสลักบ้านถวายเป็นได้แก่ พ่อกำนันสุวรรณ โปธิ

ข. วิทยากรเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจการประกอบอาชีพงานไม้แกะสลักในปัจจุบัน ได้แก่คุณวสันต์ เดชะกัน

ค. วิทยากรเกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่เป็นปรมาจารย์ไม้แกะสลักบ้านถวายเป็นได้แก่ นายสมบัติ บุตรเทพ นายทับทิม พันธุศาสตร์ นายบุญช่วย พันธุสา นายสุรพล อื่นแก้ว

ง. ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นชาวบ้านถวายเป็น

9.3. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้แก่

1. พยุง ไชยวงศ์. เอกสารเย็บเล่มประกอบการสอนหลักสูตรมัธยมศึกษา น้อยงานไม้แกะสลัก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านต้นแก้ว สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่, 2543.

2. รีดเดอร์ไดเจสท์ (ประเทศไทย). บริษัทรู้กฎหมาย รักษาสิทธิ กรุงเทพมหานคร : บริษัท รีดเดอร์ไดเจสท์(ประเทศไทย), 2544.

3. วสันต์ เดชะกัน. ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อเอกลักษณ์ส่วนประสม การตลาดของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหมู่บ้านถวายเป็น. การค้นคว้าแบบอิสระ.บริหารธุรกิจหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

4. วัฒนะ วัฒนาพันธ์ บุษพา วัฒนาพันธ์และสามารถ ศรีจำนง. ศิลปะพื้นบ้านล้านนา : การเปลี่ยนแปลงเพื่อการอยู่. เชียงใหม่ : บริษัทพับลิชเชอร์วิธอินดิไซน์จำกัด, 2544.

5. วิทยากร เชียงกุล. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 032 เศรษฐศาสตร์ครอบครัว ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพิช, 2535.

6. วิทยากร เชียงกุล. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ส 031 เศรษฐศาสตร์ทั่วไป ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพิช, 2534.

7. สำลี ทองธิว. กรณีศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาหลักสูตรงานไม้แกะสลักและงานไม้สำหรับนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนบ้านต้นแก้ว ชุมชนบ้านถวายเป็น อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2541.

ส่วนที่ 2 : เอกสารประกอบหลักสูตร

เอกสารประกอบหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่บ้านถวาย ประกอบ
ด้วย ตัวอย่างการจัดแผนการเรียนรู้ ทั้งสิ้น 4 ตัวอย่าง ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการผลิตงานศิลปหัตถกรรมบ้านถวาย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 2

วัฒนธรรมการถ่ายทอดความชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลัก

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะการถ่ายทอดความชำนาญพิเศษในการทำงานไม้แกะสลัก
2. ยกตัวอย่างวิธีการถ่ายทอดความชำนาญพิเศษเกี่ยวกับงานไม้แกะสลักไม้

แนวคิด

การที่ชาวบ้านถวายสนใจถ่ายทอดทักษะฝีมือและความชำนาญพิเศษในการทำงานไม้แกะสลักสืบเนื่องต่อมายังลูกหลาน ช่วยให้งานฝีมือการทำงานไม้แกะสลักบ้านถวายไม่สูญหายไป แต่กลับพัฒนาและสร้างชื่อเสียงให้กับชาวบ้านถวายอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สาระการเรียนรู้

(มีอยู่แล้วในใบความรู้)

แผนการจัดการเรียนรู้1. ขั้นเตรียม

ครูเชิญวิทยากรท้องถิ่นที่มีความชำนาญในการแกะสลักไม้สักและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่บ้านถวายมาให้ความรู้กับนักเรียน

2. ขั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ (5 นาที)

1. ครูคุยกับนักเรียน

การแกะไม้สักบ้านเรามีชื่อเสียงว่าสวยงามและมีจุดเด่นต่างจากที่อื่น เราเริ่มแกะไม้สักมาตั้งแต่เมื่อ 47 ปี มาแล้ว ชาวบ้านเราแกะเก่งเพราะมีความชำนาญ นักเรียนอยากรู้ไหมว่าชาวบ้านถวายเราเรียนกันอย่างไร

ขั้นสอน (45 นาที)

2. ครูแจกใบความรู้เกี่ยวกับ "ลักษณะการถ่ายทอดความชำนาญพิเศษในงานไม้แกะสลัก" ให้นักเรียนอ่าน

3. ครูแจกใบงานแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนในใบงาน

4. นักเรียนตั้งคำถามจากใบความรู้ที่ได้อ่านไป (โดยมีครูช่วย) เพื่อที่จะนำไปใช้ถามวิทยากร

ตัวอย่างคำถาม เช่น - การถ่ายทอดความชำนาญ จะเรียนกันมาจากที่ไหนก่อน

- งานแกะไม้สักมักจะเริ่มสอนกันด้วยวิธีใดก่อน

- การใช้สิ่วแกะไม้สัก ยากใหม่ต้องฝึกอย่างไร

- เรียนแกะไม้สัก จะสามารถเรียนได้แก่ทุกคนหรือไม่

- ส่วนใหญ่เรียนแกะไม้สัก จะเรียนกับครูคนเดียวหรือเรียนกับครูหลายคน เป็นต้น

5. ครูแนะนำวิทยากรให้กับนักเรียน

6. ให้นักเรียนใช้เวลาประมาณ 30 นาที ในการถามคำถามซึ่งตนเองตั้งไว้มาซักถามวิทยากรและจดคำตอบไว้

7. ครูกล่าวขอบคุณวิทยากร และมอบของที่ระลึกให้กับวิทยากร

ขั้นสรุป (10 นาที)

8. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป โดยให้นักเรียนอ่านคำตอบที่ตัวเองจดเอาไว้แล้ว เพื่อนำไปตรวจสอบกับเพื่อน

การเชื่อมโยง

นักเรียนลองใช้คำถามที่ได้จากการถามวิทยากรในห้องเรียนไปใช้ถามกับญาติผู้ใหญ่ของตน แล้วลองตรวจดูคำตอบว่าเหมือนหรือต่างกับที่วิทยากรตอบหรือไม่ อย่างไร ถ้าต่างออกไปให้พิจารณาดูว่าต่างอย่างไร

การวัดและประเมินผล

1. บอกลักษณะการถ่ายทอดความชำนาญพิเศษในการทำงานไม้แกะสลัก
2. ยกตัวอย่างวิธีการถ่ายทอดความชำนาญพิเศษเกี่ยวกับงานไม้แกะสลักไม้
3. มีส่วนร่วมในการตั้งคำถาม ถามคำถาม และอ่านคำตอบที่ตนได้รับจากวิทยากร

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ใบงาน
3. วิทยากรท้องถิ่น (ช่างแกะสลักไม้)

ใบความรู้

ลักษณะการถ่ายทอดความชำนาญพิเศษในงานไม้แกะสลัก

1. การถ่ายทอดความชำนาญด้านงานแกะสลักไม้สัก ผู้ที่สนใจเรียนงานแกะสลักไม้มักเป็นชาย ลักษณะการถ่ายทอดการแกะสลักไม้จะทำในกลุ่มผู้ใกล้ชิดในครอบครัวก่อน เช่น มีการสอนให้กับพี่น้อง ลูก หลาน ญาติ รวมถึงเพื่อนบ้าน การสอนมักเกิดในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เช่นในกลุ่มเด็ก เด็กมักจะเข้ามานั่งเล่นอยู่ใกล้ๆ หรือช่วยงานเล็กๆน้อยๆ ก่อน และจะเกิดความสนใจตามมา มักเริ่มทำงานอย่างเต็มตัวเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว สำหรับผู้ใหญ่จะไม่มีลักษณะที่เป็นสูตรตายตัว ผู้สอนจะให้ผู้เรียนหาไม้ หาสีผิวมา ลองก่อน และสังเกตการทำงานของผู้สอนไปพร้อมกัน เพื่อให้ได้ความรู้ขั้นพื้นฐานก่อน เมื่อเรียนเป็นแล้ว ผู้เรียนจะไปต่อยอดกันเอง ใครมีแววกก็จะไปได้ไกลกว่า บางคนทำได้ บางคนทำไม่ได้ก็เลิกกันไป

2. การถ่ายทอดความชำนาญด้านงานไม้ตกแต่ง ผู้ที่สนใจงานแต่งไม้มักเป็นหญิงตามปกติจะมีลักษณะของการเรียนงานเบื้องต้นมาจากในครอบครัวที่บ้าน โดยเริ่มหัดตั้งแต่ยังเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียน ได้เห็นแม่ พี่ ป้ารับงานมาทำที่บ้าน เห็นแล้วก็พยายามเข้าไปช่วย

เล็กๆน้อยๆ จนพอเป็น เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียน จะเข้าไปทำในโรงงานหรือร้าน ที่โรงงานและร้านจะช่วยฝึกให้โดยมีเจ้าของหรือผู้ที่ทำงานมาก่อนมีประสบการณ์งานที่ตนสนใจทำ ให้ในระยะเริ่มแรก แล้วจึงไปหาความชำนาญด้วยตนเองจากงานที่ทำต่อไป

ใบงาน

1. ให้นักเรียนอ่านลักษณะการถ่ายทอดความชำนาญในงานไม้แกะสลัก
2. ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านคนละอย่างน้อย 3 คำถาม
3. ให้นักเรียนใช้คำถามที่ตั้งขึ้นในการถามวิทยากรพร้อมกับจดคำตอบที่ตนได้รับ
ลงบนสมุด

ตัวอย่างที่ 2

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการผลิตงานศิลปหัตถกรรมบ้านถวายเป็น

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 3

วัฒนธรรมการแบ่งงานกันทำ ตามบทบาทของชายและหญิงในการทำงานไม้แกะสลัก

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เข้าใจและบอกลักษณะของงานไม้แกะสลักที่ชายและหญิงแบ่งกันทำได้
2. ยกตัวอย่างชิ้นงานที่ต้องแบ่งกันทำในงานไม้แกะสลักได้

แนวคิด

การแบ่งงานกันทำงานของชายและหญิงตามความถนัดหรือความชำนาญมีความสำคัญต่อความสำเร็จของชิ้นงาน

สาระการเรียนรู้

ในอดีตชาวบ้านถวายเป็นได้ใช้การแบ่งงานกันทำมาโดยตลอด มีการแบ่งงานแกะสลักไม้ มีการขึ้นรูปไม้โดยนายช่างที่เป็นผู้ชายทั้งนี้เนื่องจากเป็นงานที่ยาก ต้องใช้แรงในการแกะมาก ทั้งยังต้องเดินทางไปศึกษาทักษะการแกะไม้จากในเมืองซึ่งเป็นเรื่องของฝ่ายชายเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่แบ่งงานการตกแต่งเส้นสี ติดกระจกหรือประดับประดางานไม้แกะสลักให้ดูสวยงามเป็นหน้าที่ของผู้หญิงที่สามารถทำงานนี้ได้ที่บ้านระหว่างการพักจากภารกิจงานบ้าน นับเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่ใช้หลักการแบ่งงานกันทำในการผลิตงานมาตั้งแต่ก่อนที่จะรู้จักมโนทัศน์

ในปัจจุบันการแกะสลักไม้อย่างประณีตงดงามจนได้ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักที่งดงามคงไว้ซึ่งศิลปะแบบชาวเหนือนั้นไม่สามารถทำได้โดยชาวบ้านคนใดคนหนึ่งโดยลำพังเนื่องจากปัจจุบันงานของเราเป็นที่ต้องการของคนจำนวนมาก จึงต้องมีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดตามความชำนาญของแต่ละคน การแบ่งงานกันทำเช่นนี้นอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้น

สนองตอบความต้องการของตลาดแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านของเราได้สะท้อนให้เห็นถึงความชำนาญที่หลากหลายของเรากอีกด้วย

สำหรับตัวอย่างการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญสามารถมองเห็นได้จากตัวอย่างงานแต่งเส้นสีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ซึ่งมีขั้นตอนที่จำเป็นในการแต่งทั้งหมด 8 ขั้นตอน ดังนี้ เริ่มตั้งแต่การอุดรอยแตกหรือไปตัวหุ่นไม้ การขัดหุ่นเพื่อให้ผิวเรียบ การเผาหุ่นด้วยแก๊สหรือการอบ การทาสีพื้น การลงสีน้ำมันหรือการลงรักปิดทอง การจิ้มหัวพระ (เพื่อทำเป็นหยักผม) การแต่งเส้น การติดกระจก ทักษะความชำนาญพิเศษที่ต้องใช้ในงานชิ้นนี้มีหลายงานได้แก่ งานลงรักปิดทอง งานจิ้มหัวพระ งานเดินเส้นใส่ลาย งานติดกระจก ซึ่งผู้ชำนาญหญิงที่มีทักษะความชำนาญแต่ละด้านจะเดินเวียนมาที่องค์พระเนื่องจากมีขนาดใหญ่ เคลื่อนย้ายยากเพื่อทำงานของตนลงในชิ้นงานจนครบทุกขั้นตอน แล้วเจ้าของงานจึงมาดูและตรวจสอบคุณภาพงานในขั้นสุดท้ายก่อนส่งให้กับลูกค้า

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ชั้นเตรียม

1. เตรียมภาพ 2 ภาพ

ภาพที่ 1 ชาวบ้านชายกำลังแกะสลักไม้

ภาพที่ 2 ชาวบ้านหญิงกำลังตกแต่งหุ่นไม้ด้วยกระจกหรือเส้นสี

2. ตะกร้าอุปกรณ์ตกแต่งตะกร้อ ประกอบด้วย

1. ตะกร้อที่สานเสร็จแล้ว 1 ใบ

2. กระจาดัดเป็นชิ้นสำหรับสานตะกร้อได้ 2 ใบ

3. กาว

4. วัสดุสำหรับตกแต่งตะกร้อ เช่น กระจาดสี ลูกบิด กระจกสีตัดเป็นชิ้นเล็ก (อย่างที่ใช้ในงานตกแต่งของบ้านถวาย) ฯลฯ

2. ชั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูนำเสนอภาพถ่ายให้นักเรียนดูทีละภาพ แล้วถามด้วยคำถาม

- ชาวบ้านกำลังทำอะไรอยู่ (แกะไม้ แต่งไม้)

- ใครกำลังทำ (ป่า.....ลุง.....)

- ผู้ชายหรือผู้หญิงที่ส่วนใหญ่ทำงานแกะไม้ และผู้ชายหรือผู้หญิงที่ส่วนใหญ่ทำงานแต่งไม้อยู่ในหมู่บ้านของเรา

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำงานไม้แกะสลักที่บ้าน
ถาว่า ผู้ชายทำงานอะไรบ้าง และผู้หญิงทำงานอะไรบ้าง
(ครูช่วยนักเรียนสรุป)

ขั้นสอน (40 นาที)

3. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม (ให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนชายและหญิงปะปนกัน)
4. ครูแจกใบงาน พร้อมกับตะกร้าวัสดุอุปกรณ์ให้แต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนในใบงาน
5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้เวลาปฏิบัติงานที่มอบหมายให้ ประมาณ 30 นาที
6. ครูถามคำถามนักเรียนแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับการแบ่งงานกันทำในกลุ่มว่า
 - นักเรียนมีวิธีการแบ่งงานกันทำในกลุ่มอย่างไร
 - นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วนักเรียนปฏิบัติตามนั้นหรือไม่
 ให้นักเรียนช่วยกันบอกว่าใครทำอะไรกันบ้างในการทำงานครั้งนี้

ขั้นสรุป (10 นาที)

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปว่า นักเรียนชายในกลุ่มของตนทำงานอะไรบ้าง และนักเรียนหญิงในกลุ่มของตนทำงานอะไรบ้าง
ทำไมผู้ชายจึงเลือกทำงานนั้น ๆ และทำไมผู้หญิงจึงทำงานนั้น ๆ
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอวิธีการแบ่งงานกันทำของกลุ่มของตนให้เพื่อนฟัง

การเชื่อมโยง

ให้นักเรียนลองสำรวจคนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้าน หรือญาติของตนว่า ทำงานไม้แกะสลักประเภทใดบ้าง ให้นักเรียนสังเกตงานและเพศของผู้ทำงานด้วยว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับที่นักเรียนพบในห้องเรียนหรือไม่

การวัดและประเมินผล

1. บอกลักษณะงานที่ชายและหญิงแบ่งกันทำงานไม้แกะสลักได้
2. ยกตัวอย่างชิ้นงานที่ต้องแบ่งกันทำในงานไม้แกะสลักได้
3. ร่วมกิจกรรมในการสานและตกแต่งตะกร้อ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
4. ประเมินจากผลงานการสานและตกแต่งตะกร้อ

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพถ่ายของชาย และหญิงที่กำลังทำงานไม้แกะสลัก 2 ภาพ
2. ใบงาน

ใบงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานสานตะกร้อ และตกแต่งตะกร้อให้ดูสวยงาม ตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำกระดาษชิ้นที่ตัดแล้วมาสานเป็นตะกร้อ ตามตัวอย่างงานที่ให้มาเป็นจำนวน กลุ่มละ 2 ลูก (นักเรียนได้เรียนการสานตะกร้อมาแล้วในชั่วโมงศิลปะ)
2. ตกแต่งลูกตะกร้อที่สานเสร็จแล้วด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่ได้ให้สวยงามทั้ง 3 ลูก

ตัวอย่างที่ 3

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ร่วมใจร่วมแรงสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 1

ความหมายของ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า

(อุปทานและอุปสงค์ / อุปสงค์และอุปทาน)

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 3 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายได้ว่าทำไมเมื่อจำนวนผู้ซื้อมีมากกว่าจำนวนตัวสินค้า แล้วสินค้าจะมีราคาสูงขึ้น
2. อธิบายได้ว่าทำไมเมื่อจำนวนผู้ซื้อน้อยกว่าจำนวนตัวสินค้า แล้วจะเกิดการแข่งขันกันขายได้

แนวคิด

ความสัมพันธ์ของจำนวนผู้ซื้อ (อุปสงค์) และจำนวนตัวสินค้า (อุปทาน) เป็นตัวกำหนดราคาสินค้าให้สูงขึ้นหรือต่ำลง

สาระการเรียนรู้

เมื่อใดที่สินค้าไม้แกะสลักชนิดใดชนิดหนึ่งในตลาดสองฝั่งคลองมีจำนวนมากเกินความต้องการของลูกค้า นั่นคืออุปสงค์หรือจำนวนลูกค้ามีมากกว่าจำนวนสินค้า หรือ อุปทาน เมื่อนั้น จะมีการแข่งขันกันขายสินค้าโดยลดราคาสินค้า เราต้องลดราคาสินค้าเพื่อแข่งขันกัน เป็นการแย่งลูกค้ากันเองเพื่อจะได้ขายสินค้านั้น แต่ถ้าเราแบ่งกันผลิตสินค้าไม้แกะสลักให้มีหลากหลายชนิด ไม่ผลิตสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไปจนเกินจำนวนผู้ซื้อ จะช่วยทำให้สินค้าไม้แกะสลักชนิดนั้นหรืออุปทานมีจำนวนไม่มากเกินไปจนเกินความต้องการของผู้ซื้อหรืออุปสงค์ ทั้งยังกลับทำให้สินค้าที่มีอยู่น้อยนั้นเป็นที่ต้องการของผู้ซื้อ

ตามปกติแล้วสินค้าไม้แกะสลักที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เช่น พระอาทิตย์ยิ้ม พระจันทร์ เลี้ยว พานโตกขนาดเล็ก ใหญ่ เต่าแต่งด้วยกระจกสี ตุ๊กตาแมวนั่ง เติร์พระ กล่องกระดาด งาน โคมไม้ไผ่สาน งานกรอบรูป ฯลฯ มักมีวางขายเป็นจำนวนมากในตลาดท้องถิ่นอยู่ตลอดทั้งปี ผู้ซื้อสินค้าส่วนใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวมักจะเริ่มต้นสำรวจชนิดของสินค้า และราคาสินค้า ตามร้านต่างๆก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ และพบว่าผู้ซื้อจะจบลงด้วยการซื้อสินค้าจากร้านที่มีราคาต่ำสุด ดังนั้นจึงกลายเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ซื้อได้ประโยชน์จากสภาพการณ์ดังกล่าว นั่นคือเมื่อจำนวนผู้ซื้อ คืออุปสงค์น้อยกว่าจำนวนสินค้าคืออุปทาน ผู้ขายจะถูกบังคับโดยกลไกตลาดให้ลดราคาสินค้าลง ในทางกลับกันเมื่อใดก็ตามที่จำนวนสินค้าคืออุปทานมีน้อยกว่าจำนวนผู้ซื้อหรืออุปสงค์ สินค้าจะเป็นที่ต้องการของผู้ซื้อ ราคา ก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ชั้นเตรียม

1. ภาพถ่าย 2 ภาพ ภาพที่ 1 ภาพคนมาเที่ยวหมู่บ้านถวายในช่วงวันงานแสดงสินค้าประจำปีหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย มองเห็นมีสินค้าวางขายเรียงรายอยู่ และภาพที่ 2 ภาพคนมาเดินซื้อของในช่วงวันธรรมดา กลางวัน มีคนบางตาในภาพมองเห็นสินค้าวางขายอยู่ในร้าน
2. ใบงาน 1 และใบงาน 2
3. แผ่น Chart ใหญ่ ขนาดโปสเตอร์ เพื่อใช้สรุป "อุปทาน" ของร้านค้าที่ได้จากแต่ละกลุ่ม
4. ติดต่อร้านค้าชื่อ "ร้านชัยศิลป์" และ "ร้านกำนันสุวรรณ" เพื่อขออนุญาตพาเด็กไปนั่งสังเกตการณ์การขายของที่ร้าน
5. ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนในการนำเด็กออกไปเรียนนอกสถานที่

2. ชั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ (15 นาที)

1. ครูนำภาพที่ 1 ขึ้นมาให้ให้นักเรียนดู

คำถาม

- ภาพที่นักเรียนมองเห็นนี้น่าจะเกิดขึ้นตอนไหน
- คนในร้านมีมากไหม เขามาเดินดูสินค้าใช้ไหม

ครูสรุปความหมาย

- คนที่เรามองเห็นว่าอยู่ในร้าน ที่สนใจจะซื้อสินค้าเราเรียกว่า อุปสงค์
- ดังนั้นอุปสงค์ก็คือคนซื้อ ส่วนสินค้าที่วางขายอยู่ในร้านเราเรียกว่าอุปทาน
- ดังนั้นอุปทานคือสินค้า

2. ครูนำภาพที่ 2 ขึ้นมาให้นักเรียนดู

คำถาม

- ในภาพนี้มีอุปสงค์มากไหม
- แล้วอุปทานในร้านมีมากไหม
- ถ้าอุปสงค์น้อยและอุปทานมาก จะทำให้ร้านค้าพยายามที่จะขายของในร้านของตนจึงเกิดการแข่งขันขาย แต่ถ้าอุปสงค์มากและอุปทานน้อยจะขายสินค้าได้ราคาดี

ขั้นตอน (กิจกรรม 1 ในห้องเรียน : 45 นาที)

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม
4. ครูแจกใบงานแล้วอธิบายให้ฟังคร่าวๆ ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนในใบงาน
5. นักเรียนแต่ละคนช่วยกันใส่ชื่อร้านและสินค้าหรือ “อุปทาน” ที่มีขายอยู่ในร้านในใบงานของตนเอง แล้วคุยกันในกลุ่มว่ามีอุปทานอะไรที่ซ้ากันมากที่สุดจากร้านค้าที่นักเรียนพบในกลุ่ม
6. ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ “อุปทาน” ที่กลุ่มของตนพบในร้านขายสินค้าไม้แกะสลักที่บ้านถวาย
7. นักเรียนช่วยกันสรุป “อุปทาน” ที่มีซ้ากันมากที่สุดและรองลงมาตามที่พบ

(กิจกรรม 2 นอกห้องเรียน : 60 นาที)

8. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม (ไม่ควรเป็นกลุ่มเดิม)
9. ครูแจกใบงาน 2 อธิบายคร่าว ๆ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนในใบงาน
10. ครูพานักเรียนเดินเป็นแถวไปยังร้านค้าบริเวณตลาดสองฝั่งคลอง แยกกันไปที่ร้านที่กลุ่มของตนได้เลือกไว้

11. นักเรียนทั้งสองกลุ่มแนะนำตนเองและทักทายเจ้าของร้าน แล้วทำการสังเกต ใช้เวลาในการสังเกต 45 นาที
12. เมื่อครบกำหนดเวลาให้นักเรียนลาเจ้าร้านแล้วกลับมาพบกันเพื่อสรุปงานกันภายในกลุ่มที่บริเวณที่อ่านหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้าน
13. นักเรียนเข้าแถวเพื่อเดินทางกลับเข้าไปในโรงเรียน

ขั้นสรุป (20 นาที)

14. ครูให้นักเรียนนำเสนอการบันทึกในกลุ่มของตนบนกระดาน โดยนำเสนอด้วยการวาดรูปลงในแผ่น Chart ที่ครูเตรียมไว้ให้บนกระดาน
15. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปอีกครั้งว่า “อุปทาน” อะไรที่ขายซ้ำกันในร้านมากที่สุดและรองลงมา และสรุปได้ว่า “อุปทาน” ที่มีซ้ำมากจะทำให้เกิดปัญหากับผู้ขาย เพราะต้องการขายสินค้าของตน จะทำให้เกิดปัญหาแข่งขันกันขายต่อมาได้
16. ครูถามนักเรียนให้ช่วยกันบอก “อุปทาน” ประเภทใดในร้านของหมู่บ้านถว ยที่นักเรียนสังเกตว่ายังมีน้อยอยู่ ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันบอก
17. ครูสรุปว่าในทางกลับกัน “อุปทาน” ไตที่ยังมีน้อยจะมีราคาดี เพราะไม่ต้องแข่งกันลดราคาเพื่อจูงใจลูกค้า

ขั้นทบทวน (40 นาที)

18. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเรื่อง “เมื่อมีอุปทานมากกว่าอุปสงค์ที่ร้านค้าของเรา” ใช้เวลา 25 นาที
19. ครูคัดเลือกสำนวนเรียงความที่ดี แล้วให้ผู้เขียนอ่านให้เพื่อนฟัง
20. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าการมี “อุปทาน” มากกว่าอุปสงค์ จะส่งผลต่อการแข่งขันกันขาย ส่งผลต่อความไม่ไว้วางใจกันในกลุ่มผู้ขาย และต่อวัฒนธรรมความเอื้อเฟื้อพึ่งพากันแบบเก่าที่เคยมีอาจเหลือน้อยลง ในทางกลับกันเมื่อมีจำนวน “อุปทาน” น้อยกว่าจำนวน “อุปสงค์” จะทำให้สินค้าขายได้ราคา
21. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป อีกครั้งหนึ่งเกี่ยวกับ “อุปสงค์” และ “อุปทาน” ว่า “เมื่ออุปสงค์มีจำนวนมาก แต่อุปทานมีจำนวนน้อย จะช่วยให้ “อุปทาน” นั้นราคาดี แต่เมื่ออุปสงค์มีจำนวนน้อยกว่าจำนวน “อุปทาน” จะเกิดการแข่งขันกันขาย”

การเชื่อมโยง

นักเรียนลองสังเกตการณ์ที่ร้านอื่นบ้าง เช่นร้านของตนเองหรือของญาติพี่น้อง หรือของเพื่อนบ้าน เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่าง “อุปสงค์” คือคนซื้อ และ “อุปทาน” คือสินค้าว่าถ้ามีซ้ำกันหลายร้าน จะมีพฤติกรรมของการแข่งขันกันขายตามมาหรือไม่ต่อไป

การวัดและประเมินผล

1. พิจารณาจากเนื้อหาเรียงความที่สามารถอธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของอุปสงค์และอุปทานได้ชัดเจนถูกต้องที่สุด
2. ผลงานการเขียนเรียงความว่าอธิบายความหมายความสัมพันธ์ของอุปสงค์กับอุปทานได้ชัดเจนเพียงใด
3. สังเกตการมีส่วนร่วมกิจกรรมของนักเรียนในห้องเรียนในการตอบคำถาม และนอกห้องเรียนในการร่วมกิจกรรม
3. ประเมินจากเจ้าของร้านชัยศิลป์และร้านพ่อกำนันสุวรรณเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพ
2. ใบงาน
3. เหตุการณ์ที่ร้านชัยศิลป์และร้านพ่อกำนันสุวรรณ
4. ใบงาน 1 และ ใบงาน 2
5. แผ่นกระดาษ chart

ใบงาน 1 (กิจกรรมในห้องเรียน)

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนชื่อร้านในหมู่บ้านถวายที่นักเรียนรู้จักและบอกด้วยว่า “อุปทาน” ในร้านนั้นคืออะไร
3. ให้นักเรียนในกลุ่มของตนว่ามีอุปทานอะไรที่ซ้ากันมากที่สุดจากร้านค้าที่นักเรียนพบ
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอ “อุปทาน” ที่กลุ่มของตนพบว่ามีขายในหมู่บ้านถวาย พร้อมทั้งสรุปด้วยว่า “อุปทาน” ไตมีขายซ้ากันมากที่สุดและรองลงมา

คำสั่ง : ให้นักเรียนเติมชื่อร้านค้าไม้แกะสลักในหมู่บ้านถวายและอุปทาน(หรือสินค้า)ในร้านลงในช่องที่กำหนดให้

ชื่อร้านค้าหรือชื่อเจ้าของร้าน	อุปทาน(หรือสินค้า)ในร้าน
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

ใบงาน 2 (กิจกรรมนอกห้องเรียน)

1. ให้นักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม
2. เดินเป็นเรียงเป็นแถวออกไปที่ตลาดสองฝั่งคลอง
แถวที่ 1 เดินไปที่ร้านชัยศิลป์
แถวที่ 2 เดินไปที่ร้านกำนันสุวรรณ
3. ให้นักเรียนใช้เวลา 45 นาที ในการสังเกตพร้อมทั้งบันทึกผลการสังเกตลงในใบงาน
4. เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนดแล้วให้นักเรียนเดินมารวมกันที่บริเวณที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเพื่อสรุปผลของของการสังเกตของแต่ละกลุ่ม
5. นักเรียนเข้าแถวแล้วเดินกลับเข้าโรงเรียน

แบบบันทึกผลการสังเกตเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า "อุปสงค์" และ
"อุปทาน" ที่ร้านค้าในหมู่บ้านถวาย

ชื่อร้าน.....

วันเดือนปี.....

เริ่มเวลา..... สิ้นสุดเวลา.....

ผู้บันทึก.....

อุปสงค์		อุปทาน		
คนที่	เวลาที่เข้าร้าน	ชั้นที่	เวลาที่ซื้อ	สินค้าที่ซื้อ
1		1		
2		2		
3		3		
4		4		
5		5		
6		6		
7		7		
8		8		
9		9		
10		10		

ตัวอย่างที่ 4

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

การร่วมมือร่วมแรงสร้างการแข่งขันให้ชุมชน

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อยที่ 5

การกระจายแหล่งค้าไม้แกะสลักบ้านถวาย

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้และบอกแหล่งการกระจายสินค้าไม้แกะสลักของหมู่บ้านถวายได้
2. ฝึกปฏิบัติการการทำแผนที่แสดงแหล่งจำหน่ายสินค้าไม้แกะสลักที่กระจายอยู่ในแหล่งขายที่โซนหนึ่งศูนย์นอกได้

แนวคิด

แหล่งกระจายสินค้าให้ประโยชน์กับผู้ผลิตสินค้าเพราะสามารถช่วยระบายสินค้าที่ผู้ผลิตผลิตขึ้นจำนวนมากให้ถึงมือผู้ซื้อ และสามารถช่วยลดภาวะการแข่งขันกันขายในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน

สาระการเรียนรู้

ตลาดภายนอกที่พวกเราชาวบ้านถวายรู้จักกันดีและนิยมใช้เป็นที่ระบายสินค้าไม้แกะสลักของเรามีอยู่หลายแห่งได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลัก(ศูนย์นอก) ซึ่งอยู่ติดชายเขตแดน ด้านทิศเหนือของหมู่บ้านถวาย นอกจากนี้ยังมีตลาดไนท์บาร์ชาในตัวเมืองเชียงใหม่ซึ่งอยู่ห่างหมู่บ้านถวายไปทางทิศเหนือประมาณ 15 กิโลเมตร ทั้งยังมีร้านค้าริมถนนตลอดสองข้างทางหางดงสารภี ที่ล้วนแต่เป็นแหล่งระบายสินค้าไม้แกะสลักที่สำคัญทั้งสิ้น และเนื่องจากศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลัก (ศูนย์นอก) นี้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวมากมายหลายประการ ดังนั้นพวกเราจึงควรใช้ลักษณะพิเศษของศูนย์นอกนี้มาเป็นแหล่งกระจายสินค้าที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเรา

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ชั้นเตรียม

1. แผนที่ประเทศไทยที่มีการนำเครื่องหมายแสดงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย
2. แผนที่ร้านค้าศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักที่ตั้งอยู่โซนหนึ่งที่ยังไม่มีเครื่องหมายแสดงถึงการกระจายของแหล่งสินค้า
3. “โตก” ขนาด 8 นิ้ว มีลักษณะการแต่งด้วยเส้นสีและติดกระจกสีตามศิลปแบบบ้านถวาย
4. รถโดยสารเพื่อนักเรียนออกไปที่ศูนย์นอก

2. ชั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ (5 นาที)

1. ครูนำภาพแผนที่ประเทศไทยที่เตรียมไว้มาให้นักเรียนดู
 ครูถาม - นี่คืออะไร (แผนที่)
 - เครื่องหมายที่แสดงในแผนที่แสดงถึงอะไร (แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย)
 - แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยกระจายอยู่ที่จังหวัดใดบ้าง

วันนี้เราจะมาเรียนการทำแผนที่กัน

ขั้นสอน (45 นาที)

2. ครูยก “โตก” ขนาด 8 นิ้วมีลักษณะการแต่งด้วยเส้นสีและติดกระจกสีตามศิลปแบบบ้านถวาย ให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า “โตก” ที่ชาวบ้านถวายผลิตมีลักษณะอย่างไรบ้าง
3. ครูแจกใบงานกับนักเรียนแล้วบอกว่าวันนี้เราจะไปสำรวจดูสินค้า “โตก” ที่บริเวณศูนย์การค้า “ศูนย์นอก” พร้อมทั้งอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติใบงาน
4. ครูพานักเรียนขึ้นรถเดินทางไปยังศูนย์นอก
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มใช้เวลา 15 นาที เดินสำรวจร้านค้าที่ศูนย์นอกในโซนหนึ่งว่าร้านใดบ้างมี “โตก” ตามที่นักเรียนได้เห็นในชั้นเรียนวางขาย ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในแผนที่ของนักเรียน

7. เมื่อสำรวจครบทุกร้านแล้ว ให้นักเรียนทุกคนไปพร้อมกันที่บริเวณหน้าร้านอาหารชื่อ “แป้นเกล็ด”

8. นำผลที่ได้จากการสำรวจของแต่ละกลุ่มออกมาเพื่อสรุปผลของการกระจายสินค้า “โตก” ที่ศูนย์นอกในโซนหนึ่ง

ขั้นสรุป (10 นาที)

9. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลจากการสำรวจของตนมาสรุปให้เพื่อนต่างกลุ่มฟัง

10. ครูชี้ให้นักเรียนเห็นการกระจายของสินค้า “โตก” ว่ามีวางขายกระจายอยู่ที่หนาแน่น ในบริเวณใดและบริเวณใดมีน้อย

การเชื่อมโยง

นักเรียนลองพิจารณาการกระจายสินค้าไม้แกะสลักตัวอื่นเช่น ตุ๊กตานางไข่ว กลองทิชชู กระบุงแต่งอาคาร เป็นต้น ในโซนอื่น ๆ ที่ศูนย์นอก เพื่อเปรียบเทียบว่าการกระจายสินค้าไม้แกะสลักชาวบ้านถวายเป็นที่ศูนย์นอกจะมีมากหรือน้อยที่บริเวณใดบ้าง

การวัดและประเมินผล

1. นักเรียนบอกแหล่งการกระจายสินค้า “โตก” ในโซนหนึ่งที่ศูนย์นอกได้
2. นักเรียนทำแผนที่แสดงการกระจายสินค้าได้
3. ผลงานประเมินจากคำตอบที่ได้จากการพูดตอบหรือเขียนตอบ
3. สอบถามความร่วมมือจากร้านค้าในศูนย์นอก

สื่อการเรียนรู้

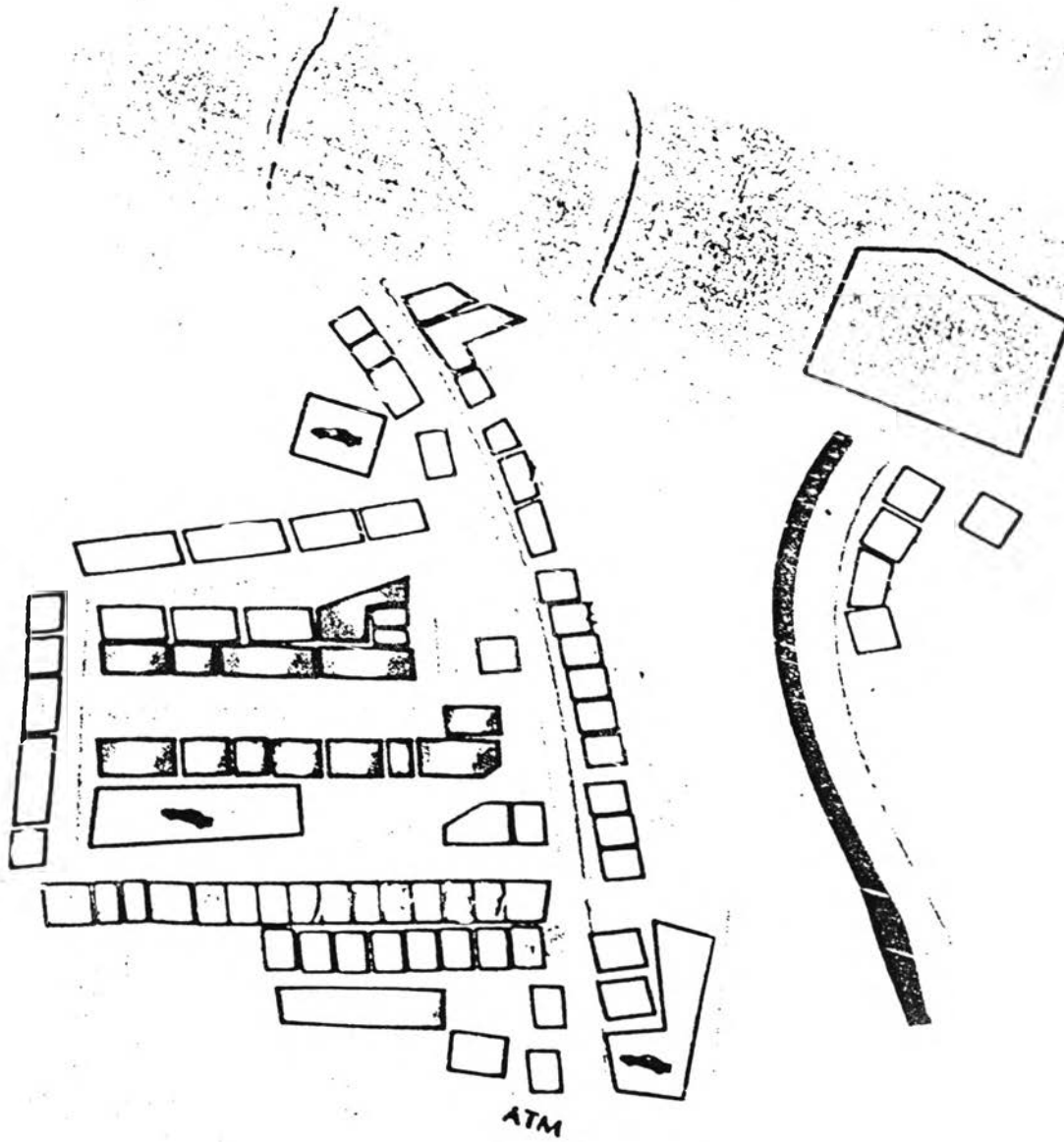
1. “โตก” ที่วางขายในร้านค้าที่บริเวณโซนหนึ่งศูนย์นอก
2. ใบงาน
3. ภาพแผนที่ประเทศไทย

ใบงาน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม
2. แต่ละกลุ่มใช้เวลา 15 นาที เดินสำรวจร้านค้าที่ศูนย์นอกในโซนหนึ่งว่าร้านใดบ้างมี "โตก" ตามที่นักเรียนได้เห็นในชั้นเรียนวางขาย ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในแผนที่ของนักเรียน
3. เมื่อสำรวจครบทุกร้านแล้ว ให้นักเรียนทุกคนไปพร้อมกันที่บริเวณหน้าร้าน "แป้นเกล็ด"
4. นำผลที่ได้จากการสำรวจของแต่ละกลุ่มออกมาเพื่อสรุปผลของการกระจายสินค้า "โตก" ที่ศูนย์นอกในโซนหนึ่ง

แผนที่ตั้งร้านค้าบริเวณโซนหนึ่งที่ศูนย์ตัดถกรรม "ศูนย์นอก"

คำสั่ง : ให้นักเรียนเติมชื่อร้านค้าไม้แกะสลักในหมู่บ้านถวายและอุปทาน(หรือสินค้า)ในร้านลงในช่องที่กำหนดให้

ชื่อร้านค้าหรือชื่อเจ้าของร้าน	อุปทาน(หรือสินค้า)ในร้าน
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

ใบงาน 2 (กิจกรรมนอกห้องเรียน)

1. ให้นักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม
2. เดินเป็นเรียงเป็นแถวออกไปที่ตลาดสองฝั่งคลอง
แถวที่ 1 เดินไปที่ร้านชัยศิลป์
แถวที่ 2 เดินไปที่ร้านกำนันสุวรรณ
3. ให้นักเรียนใช้เวลา 45 นาที ในการสังเกตพร้อมทั้งบันทึกผลการสังเกตลงในใบงาน
4. เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนดแล้วให้นักเรียนเดินมารวมกันที่บริเวณที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเพื่อสรุปผลของของการสังเกตของแต่ละกลุ่ม
5. นักเรียนเข้าแถวแล้วเดินกลับเข้าโรงเรียน

แบบบันทึกผลการสังเกต

เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับตัวสินค้า "อุปสงค์" และ "อุปทาน" ที่ร้านค้าในหมู่บ้านถวาย

ชื่อร้าน.....

วันเดือนปี..... ระหว่างเวลา

ผู้บันทึก.....

อุปสงค์		อุปทาน		
คนที่	เวลาที่เข้าร้าน	ชั้นที่	เวลาที่ซื้อ	สินค้าที่ซื้อ
1		1		
2		2		
3		3		
4		4		
5		5		
6		6		
7		7		
8		8		
9		9		
10		10		